
RMK Pärnu- Viljandi külastusala

Külastuskorralduskava
2020-2029

Riigimetsa Majandamise Keskus
Külastuskorraldusosakond

Sisukord

Sissejuhatus	3
Kasutatavad mõisted	5
1. Ala kirjeldus	6
2. Maaomand ja majandamise üldised põhimõtted	11
3. Regulaarselt läbiviidavad seired ja uuringud.....	20
3.1. Külastajauuring.....	20
3.2. Külastusmahu seire	21
3.3. Külastusobjektide seisundi seire	22
3.4. Ressursi seire	24
4. Eesmärgid ja tegevussuunad	25
5. Tsoneerimine.....	28
6. Loodusteadlikkuse edendamine ja teabe jagamine	29
7. Hooldus ja rekonstrueerimine.....	34

Sissejuhatus

Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) külastuskorraldusosakonna põhiülesandeks on kaitse- ja puhkealadel mitmekülgsete rekreatsioonivõimaluste loomine, nendel külastuse suunamine ning metsa- ja kaitseväärtuste tutvustamine ja selle kaudu looduskeskkonna kaitsmine ning elanikkonna väärtushinnangute kujundamine.

RMK arengukava 2015-2020 on seadnud RMK külastuskorraldusosakonnale eesmärgiks aastaks 2020 2,5 miljonit külastuskorda aastas. Külastuskordade suurenemise eelduseks on külastajate vastuvõtmiseks ja loodusväärtuste säilitamiseks loodud taristu korrasolek, taristu vastavus külastajate vajadustele ja ootustele ning külastusobjektide omavaheline sidusus.

Seatud eesmärkide täitmiseks on RMK külastuskorraldusosakonnal kolm tegevussuunda: puhke- ja kaitsealade külastuskorraldusliku taristu kavandamine, rajamine ja majandamine, säästlike looduskasutushoiakute kujundamine, külastajate teavitamine ja kasutuse suunamine puhke- ja kaitsealadel.

Eesmärkide täitmiseks koostatakse külastuskorralduskavad, mis on puhke- ja kaitsealade olemusest lähtuv ning külastusobjektidel külastuskorralduslikke arenguid ning majandamislahendeid käsitlev, samuti alade väärtuste kaitset korraldav dokument. Külastuskorralduskavad koostatakse külastusaladele. RMK külastusalana käsitletakse lähestikku asuvaid ja ühtselt majandatavaid RMK poolt hallatavaid külastusobjekte puhke- ja kaitsealadel. Külastuskorralduskava koostatakse tuginedes seiretele, uuringutele ja alade arengut puudutavatele dokumentidele. Kava koostatakse arvestades eelneva perioodi kavade elluviimise käiku, samuti muutusi toimimiskeskkonnas.

Kava koostamise käigus viidi läbi SWOT analüüsid, sõnastati alade tugevustest ja võimalustest lähtuvad profiilid, analüüsiti loodusväärtuste eksponeerimist ja vastavaid arengusuundi, kaardistati objektide juurdepääsuteed ning kavandati analüüsile tuginevad, arengusuundadest ja laekunud sisendinfost lähtuvad tegevused. Tegevuste kavandamisel on arvestatud muutustega toimimiskeskkonnas, seal hulgas võimaliku ressursi muutusega tulenevalt EU rahastuse vähenemisest.

Selleks, et tagada looduses liikumist suunava teenuse ühtne, kvaliteetne ja stabiilne tase, lähtutakse külastuskorralduskavade koostamisel järgmistest üldistest põhimõtetest:

- Lähtuda üldiste arengusuundade määratlemisel analüüsi käigus sõnastatud eesmärkidest.

- Alade eristumiseks ja identiteedi tugevdamiseks lähtuda tegevuste planeerimisel defineeritud alakesksetest profiilidest.
- Kaitsealadel tegevuste planeerimisel tagada kaitseväärtuste säilimine. Kaitseväärtuste tutvustamine toimub põhimõttel, et esitlemisväärne väärtus tuleb esitleda võimalikult vähestes, kuid samas selleks kõige paremini sobivates kohtades.
- Keskenduda taristu analüüsile, analüüsi käigus selgunud prioriteetsete külastusobjektide arendamisele, objektide sidususele ja samaaegselt jätkata taristu optimeerimisega. Kõrge prioriteediga on külastusobjektid, mida seob Eestit läbiv RMK matkatee.
- Taristu arendamisel arvestada erinevate külastajagruppide vajadustega, sh. parandada erivajadustega külastajate ligipääsu, kus see on looduslikest tingimustest tulenevalt võimalik.
- Jätkata seirete ja uuringute läbiviimist, saadud teabe analüüsimist ning rakendamist külastuskorralduslike tegevuste planeerimisel.
- Tagada taristu kvaliteedi hoidmiseks, tõstmiseks ja ühtlustamiseks kvaliteetne rekonstrueerimine ja rekonstrueerimistöödel püsivate lahenduste kasutamine, süsteemne ja regulaarne hooldustöö ning objektidega seotud teede ja parkimisvõimaluste korrashoid.
- Jätkata erinevate teavituskanalite kaudu süsteemset ja põhjalikku teavitustööd külastajate suunamiseks ning nende teadlikkuse tõstmist käitumismustrite mõjutamiseks.

Käesolev Pärnu-Viljandi külastusala külastuskorralduskava hõlmab endas Pärnumaa ja Sakala puhkealade ning Soomaa rahvuspargi RMK külastuskorralduslikku tegevust. Tulenevalt nimetatud alade geograafiliselt paiknemisest ja eriilmelisusest, käsitletakse alasid ühes kavas, tagamaks võimalikult mitmekülgsed külastusvõimalused, head teavitamislahendid ja ühtne ning ressursisäästlik majandamine.

Pärnu-Viljandi külastusala külastuskorralduskava on koostatud 10 aastaks. Külastuskorralduskava ajakohasust hinnatakse iga-aastaselt ja olulisemate muutuste korral toimub kava ajakohastamine.

Kasutatavad mõisted

RMK külastuskorraldus – igaüheõigusel põhineva looduses liikumise süsteemi loomine ja haldamine puhke- ja kaitsealadel ning elanikkonna loodusteadlikkuse ja -hoidlikkuse tõstmine teavitamise ja loodusharidustegevuse kaudu.

Külastusala – erinevaid puhke- ja kaitsealasid ühendav RMK külastuskorraldusliku majandamise üksus.

Puhkeala – erinevatel kaitsealadel ja RMK majandusmetsas asuvate külastusobjektide kogum.

Kaitseala – on inimtegevusest puutumatuna hoitav või erinõuete kohaselt kasutatav ala, kus säilitatakse, kaitstakse, taastatakse, uuritakse või tutvustatakse loodust. Kaitsealad on rahvuspargid, looduskaitsealad, maastikukaitsealad.

Taristu - maastiku rekreatiivset kasutust hõlbustav, maastikku kaitsev ja kasutust suunavate külastusobjektide kogum.

Külastusobjekt - maastiku rekreatiivset kasutust hõlbustav, maastikku kaitsev ja kasutust suunav külastuskorralduslike ehitiste ja metsamööbli kogum, mis on dokumenteeritud ning vastab kehtestatud nõuetele.

Tsoneerimine – RMK külastuskorraldusosakonna külastusobjektide majandamiseks vajalike alade määramine teenindus- huvi- ja varutsoonideks.

KAH alad - kõrgendatud avaliku huviga alad.

KKO KAH- RMK maakasutusliku eesmärgiga „Looduses liikumise korraldamine“ seotud KAH alad.

1. Ala kirjeldus

Pärnu-Viljandi külastusala paikneb Eesti edela- ja keskosas Pärnumaa, Viljandimaa, vähesel määral Järvamaa, Raplamaa ja Valgamaa territooriumil. Külastusala hõlmab Pärnumaa ja Sakala puhkealasid ning Soomaa rahvusparki (Joonis 1).

Joonis 1. Pärnu-Viljandi külastusala.

Pärnu-Viljandi külastusala pakub looduselamusi igale maitsele, siin on kaunid liivarannad, pikad matkarajad rabades ja metsades, väikesed peatuskohad ja metsaonnid järvede ja jõgede ääres, suuresi ja inimtühjad rabad Soomaal ning matkatee neid kõiki ühendamas.

Kuiv männimets ja kaunis liivarand on olnud põhjuseks, miks Pärnu linn ja selle ümbrus on olnud läbi aegade tuntud suvituspaigana. Siia jäävad mitmed NSVL-i aegadel ehitatud suvila-kooperatiivid ja paljude asutuste suvilakompleksid. Omapärast Liivi lahe rannikuala iseloomustavad liivased mererannad, kõrged luitemännikud ja luidetetagused sood. 5000 aastat vana Litoriaannamere rannavall Rannametsas on Eesti kõrgeimaid. Pärnumaa puhkealal asuvad mitmed rannaäärsed traditsioonilise metsapuhkuse võimalused Lemmes, Krapis, Matsirannas jne.

Liivi lahe rannikuala on meelispaiaks ka linnuvaatlejate hulgas. Kabli linnujaam ja Pikla linnutornid võimaldavad osa saada rändlindude seirest ja uurimistööst. Lindude teema on ka Kabli külastuskeskuse üks kandvatest teemadest.

Mere rannikult sisemaa poole jäävad suured metsad. Pikaajalistest metsamajanduse traditsioonidest annab tunnistust Pärnumaa metstkonna (endine Laiksaare metstkond) kuulumine kuue Eesti esimesena moodustatud metstkonna hulka. Siinsete metsade hiigelmännid on olnud põhjuseks, miks Häädemeeste ja Kabli küla võib pidada Eesti purjelaevaehituse hälliks. Kilingi-Nõmme linna on nimetatud ka „metsapealinnaks“, siin asus kunagise Kilingi-Nõmme Näidismetsamajandi keskus.

Pärnu-Viljandi külastusala seob ühtseks tervikuks ühine rikkalik ajaloo- ja kultuuripärand. Eestlaste muistse vabadusvõitluse hõngu võib tunda nii Pärnumaa puhkeala Soontagana rabasaarel asuvas maalinnas kui ka Sakala puhkeala Lõhavere linnuses.

Sakala puhkeala lisab külastusalale väärtust matkamise, rikkaliku kultuurajaloolise ja metsandusliku pärandkultuuri, suurte metsamassiivide, mitmekesise pinnamoe ja rikkalike looduskoosluste näol. Puhkeala rikkalik vaheldusrikas loodus pakub häid võimalusi eelkõige jalgsi- ja jalgrattaga matkamiseks. Sakala tee matkarada on aastasadu tuntud liikumistee Kabala metsades.

Piirkonna praegune vahelduv reljeef on kujunenud rohkem kui 300 miljoni aasta jooksul, see on kesk-devonist kuni tänapäevani. Maastik on väga vaheldusrikas. Rutu mägedes paikneb Sakala kõrgustiku kõrguselt teine mägi. Loodi looduspark ja Õisu ürgorg pakub vaatamiseks mitmeid paljandeid. Kabala kandis märgivad Balti jääpaisjärve rannajoont rannikulüited ja rannavallid. Maastik on liigestatud ürgorgudega.

Looduslikust mitmekesisusest ja liikide rohkusest annab tunnistust kaitsealade rohkus. Puhkealal on võimalik tutvuda mitmete looduslikus seisundis metsadega („Vanapagana ürgmets“, Saarjõe maastik, Heimtali kõvalehtpuupuistu, Loodi lehisepuistu, Lilli õpperada), soodega (Teringi, Parika), ürgorgude ja liivakivi paljanditega (Õisu, Paistu), kaunite järvede (Sinialliku, Õisu, Ruhijärv, Tündre, Lasa, Koorküla Valgjärv) ja vesikondadega (Saarjõgi). Puhkeala metsade hulgas on esindatud nii nõmme-, laane-, salumetsasid kui ka rabametsad. Puhkeala külastusobjektid ei võimalda läbi viia suuri rahvarohkeid üritusi, vaid pakuvad rahulikku ja lõõgastavat pere- ja sõpradekeskset metsapuhkust.

Soomaa rahvuspark kaitseb Vahe-Eesti edelaosa soid, lamminiite, metsi, kaitsealuste liikide elupaiku ja kultuuripärandit. Soomaa rahvuspargi tasane, vaid lõunaosas kergelt lainjas pinnamood on kujunenud mandrijää taandumisel liustikuserva ja Sakala kõrgustiku vahel laiunud jääjärve põhjana. Rahvuspargis asub Eesti kõrgeim sisemaa luide, kunagine Balti jääpaisjärve

rannaluide, mille suhteline kõrgus on 11 meetrit. Rahvuspargi ilme kujundavad rabalaamad, mida eraldavad looduslikus sängis voolavad jõed. Siinseks eripäraks on üleujutused, mida kohapeal kutsutakse viiendaks aastaajaks ja mille ulatus võib olla 17 500 hektarit.

Rahvuspargi kogupindala on 39 843,6 ha, millest 51% katavad soolad, 5% lamminiidud, 0,5% põllumaad ja ülejäänud osa moodustavad erinevad metsakooslused.

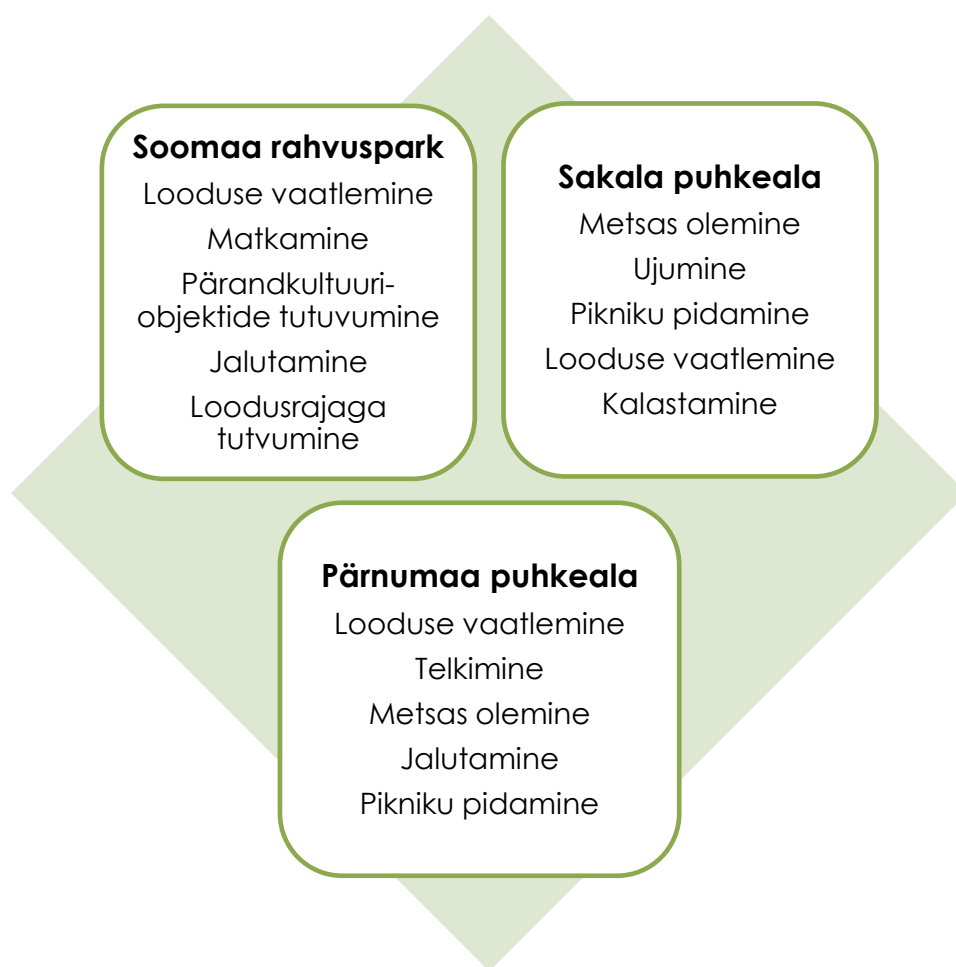
Soomaa rahvuspargi eelkäijateks olid 1957. aastal loodud Halliste puisniidu botaaniline kaitseala ning 1981. aastal moodustatud Kikepera, Öördi, Kuresoo ja Valgeraba sookaitsealad. Nende alade liitmisel sai 1993. aastal alguse Soomaa rahvuspark. Soomaa viies, Riisa raba, liideti kaitsealaga 2005. aastal.

Rabamassiivide näidiselaks olev Soomaa on alates 1989. aastast ka rahvusvahelise tähtsusega linnuala (IBA). Lisaks kuulub rahvuspark 1997. aastast rahvusvahelise tähtsusega märgalade ehk Ramsari alade hulka ning 2004. aastast loodus- ja linnualana üle-euroopalisse kaitsealade võrgustikku Natura 2000.

Soomaa rahvuspark ja selle lähiümbruse piirkond pakub võimalusi nii aktiivseks puhkamiseks kui rahulikult omaette olemiseks. Soomaa rabade avarus ja vaikus, looklevad jõekäärud, eriilmelised metsad ja liigirikkad luhad annavad võimaluse matkata jalgsi, sõita veeteid mööda, vaadelda linde, tegeleda fotograafiaga, korjata metsaande või tutvuda kultuuripärandiga. Vähemalt kord aastas end ilmutav suurvesi ehk "viies aastaag" annab võimaluse kanuudega avastada Soomaa muidu ligipääsmatuid paiku. Kaitseala sümboliks on kujunenud ühepuulootsik ehk haabjas, mida peetakse vanimaks veesõiduvahendiks Eesti alal.

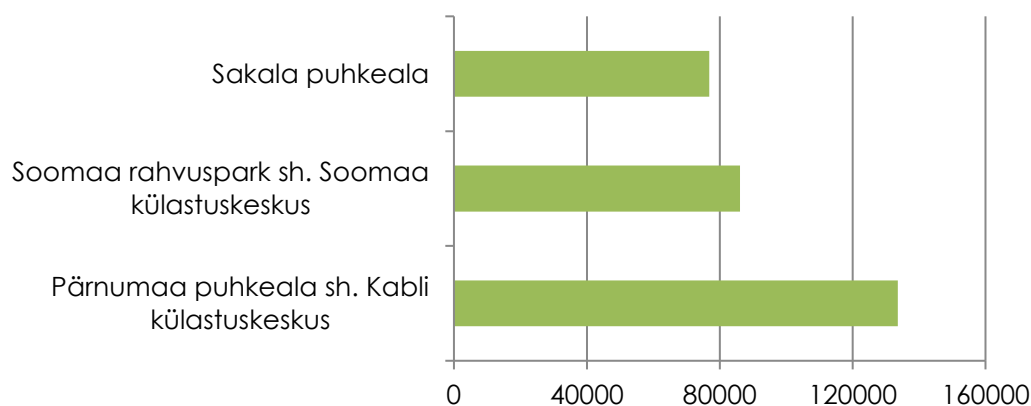
Matkajatele on rajatud puhkamiseks mitmed telkimis- ja lõkkekohad, metsaonnid ja külastajate kasutuses on üks metsavahi metsamaja. Teavet rahvuspargi loodusväärtuste ja rajatud taristu kohta saab Soomaa rahvuspargi külastuskeskusest.

Pärnu-Viljandi külastusala on väga eriilmeline ja pakub külastajatele mitmekülgset tegevust. 2015. aasta külastajauuringu põhjal on Joonisel 2 välja toodud külastajate jaoks kõige olulisemad tegevused külastuse ajal.

Joonis 2. 2015. aasta külastajauuringu andmetel kõige olulisemad tegevused seekordse külastuse ajal.

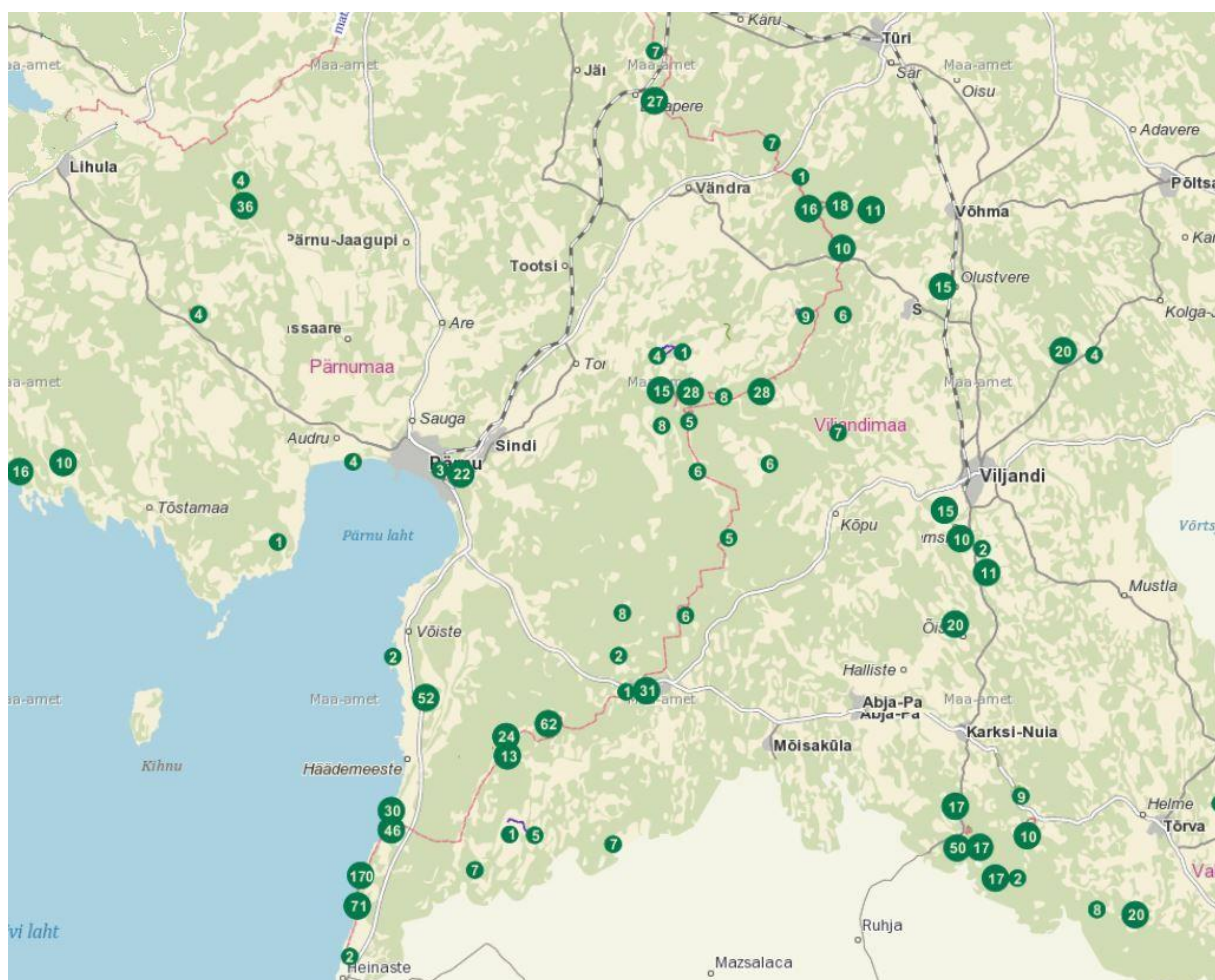
Pärnu-Viljandi külastusala puhke- ja kaitsealadest kõige kõrgema külastatavusega on Pärnumaa puhkeala (Joonis 3), millele järgnevad Soomaa rahvuspark ja Sakala puhkeala.

Joonis 3. Puhke- ja kaitsealade aastane keskmine külastatavus perioodil 2016-2018 (sisaldab külastuskeskustes teavitatuid).

Maastiku rekreatiivse kasutuse hõlbustamiseks, maastiku kaitseks, kasutuse suunamiseks ja tutvustamiseks on loodud külastuskorralduslik külastusobjektide võrgustik. Pärnu-Viljandi külastusala väga paljusid külastusobjekte seob RMK matkatee Ikla-Aegviidu haru. Külastusalal on kaks külastuskeskust – Soomaa rahvuspargi külastuskeskus ja Kabli külastuskeskus, kus jagatakse looduses liikumise alast teavet, viiakse läbi loodushariduslikke ja teavitavaid programme ning üritusi jm.

Olemasolevate külastusobjektide nimistu on toodud tabelis 4 ja taristuelementide paiknemisest looduses annab üldülevaate joonis 4. Külastusobjektide paiknemisest kaitsealadel annab ülevaate tabel 4 ja joonised 5-17. Külastusobjektide täpsem paiknemine ja taristu olemi kirjeldus on toodud www.loodusegakoos.ee lehel ja RMK Loodusegakoos rakenduses.

Joonis 4. Pärnu-Viljandi külastusala külastuskorralduslike objektide paiknemine (number rohelisel ringil näitab taristuelementide hulka).

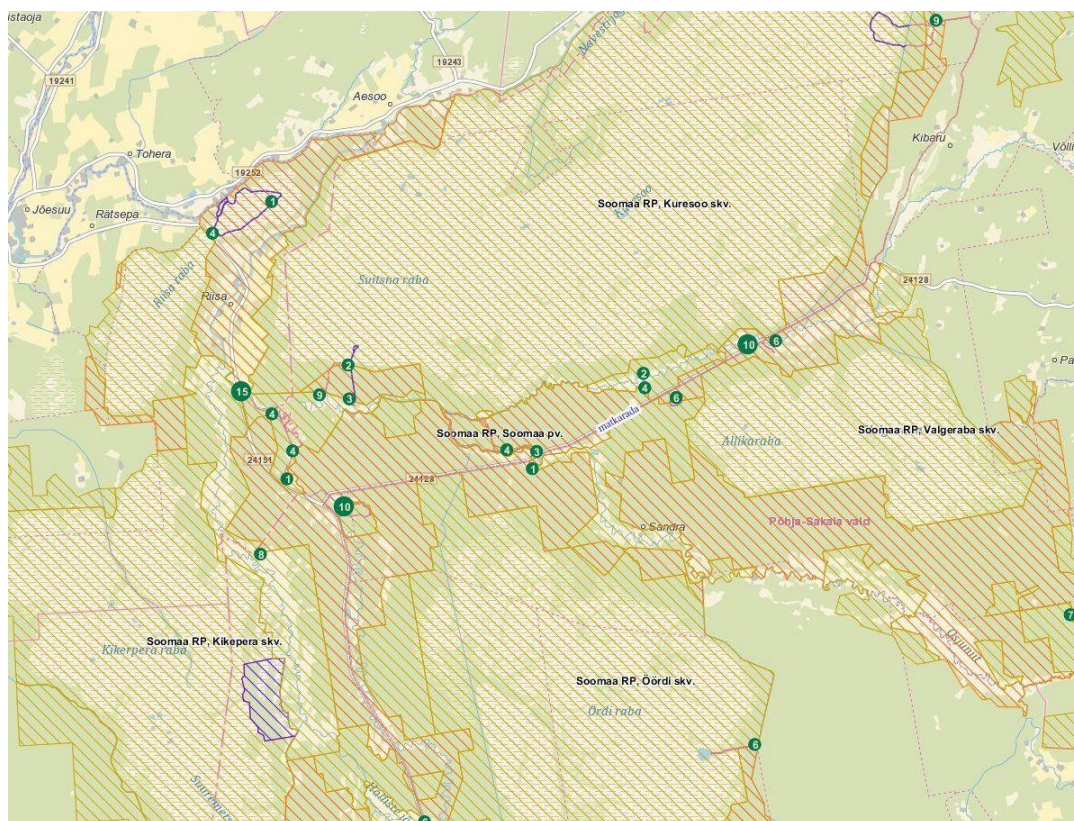
2. Maaomand ja majandamise üldised põhimõtted

RMK Pärnu-Viljandi külastusala külastusobjektid paiknevad valdavalt riigimetsamaal (Tabel 4). Samas on mõned loodusrajad, mis kulgevad nii riigimetsamaal kui ka eramaadel.

Erisugune objekt on matkatee, mis kulgeb samuti nii riigimaadel kui ka eramaadel. Pärnu-Viljandi külastusala läbib matkatee Ikla-Aegviidu haru (304 km, millest 210 km Pärnu-Viljandi külastusalal). Kogu taristu olemi paiknemine ja kirjeldus on esitatud www.loodusegakoos.ee lehel ja RMK Loodusegakoos rakenduses.

Pärnu-Viljandi külastusala külastusobjektidest paikneb väga suur osa kaitsealadel. Kaitsealade valitsejaks on Keskkonnaamet. Külastuskorralduslikku taristut kavandades ja majandades arvestatakse kaitsealade kaitse-eeskirjade ja kaitsekorralduskavadega kehtestatud piirangutega. Kaitsealadel paiknevad külastusobjektid on eelkõige rajatud eesmärgiga kaitsta ja tutvustada kaitseala kaitseväärtusi.

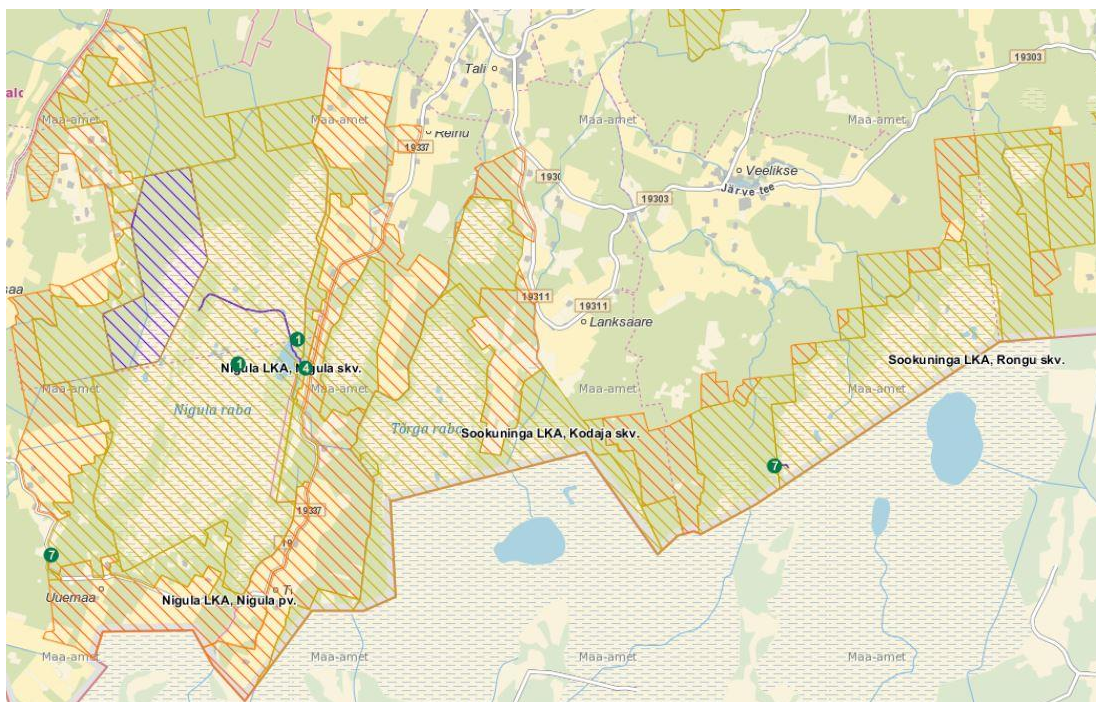
Pärnu-Viljandi külastusala külastusobjektide paiknemisest kaitsealadel annavad ülevaate joonised 5-17. Täpsemalt teavet külastusobjektide paiknemisest kaitsealade piirangu- ja sihtkaitsevööndites annab tabel 4.

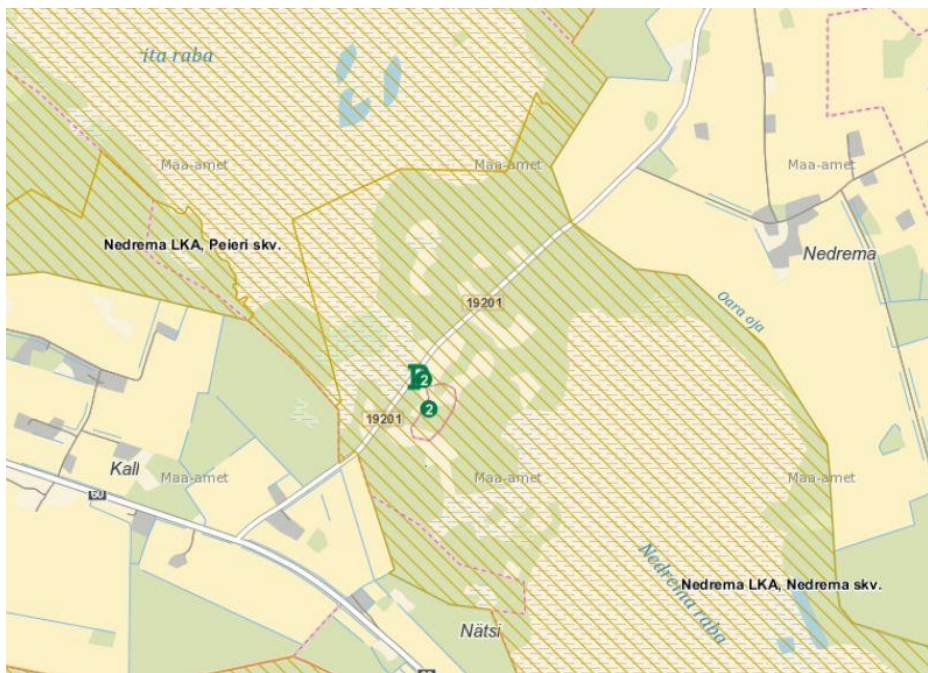
Joonis 5. Taristu paiknemine Soomaa rahvuspargis (number rohelisel ringil näitab taristu elementide hulka).

Joonis 6. Külastuskorraldusliku taristu paiknemine Kabli ja Luitemaa looduskaitsealal

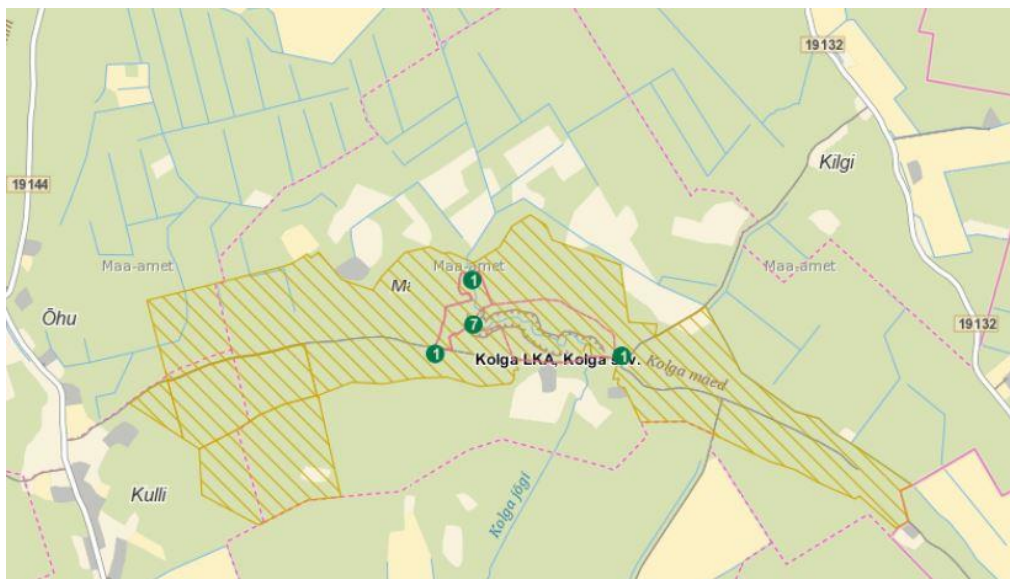
Joonis 7. Külastuskorraldusliku taristu paiknemine Nigula ja Sookuniga looduskaitsealal

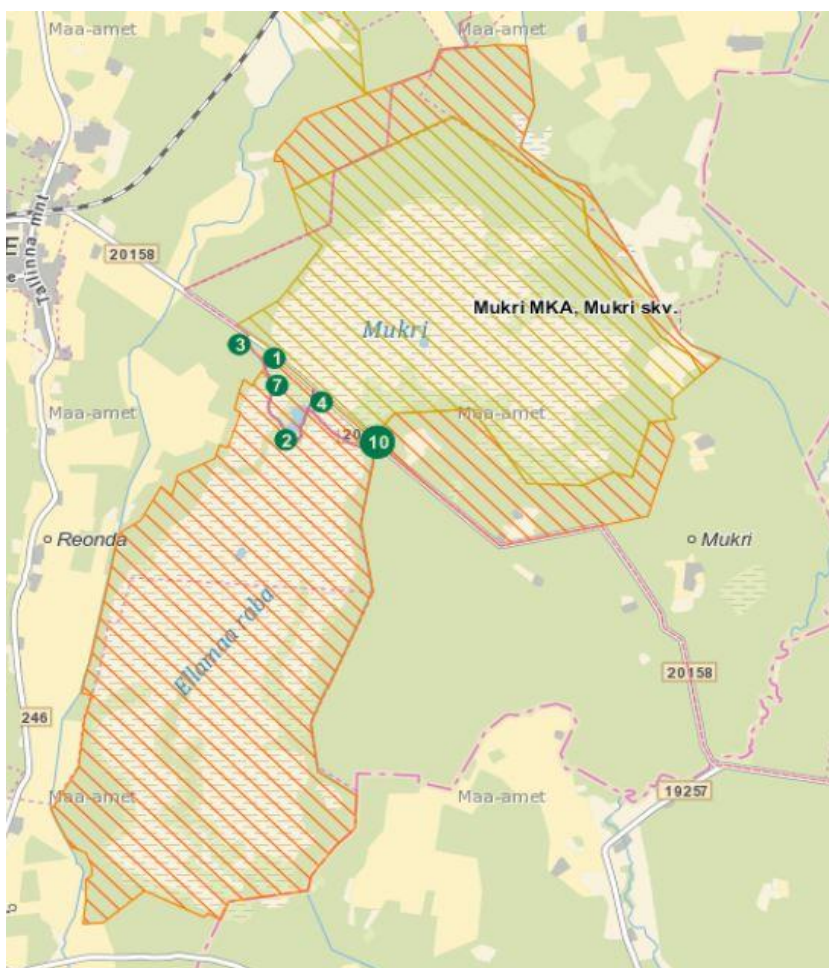
Joonis 8. Külastuskorraldusliku taristu paiknemine Nedrema looduskaitsealal

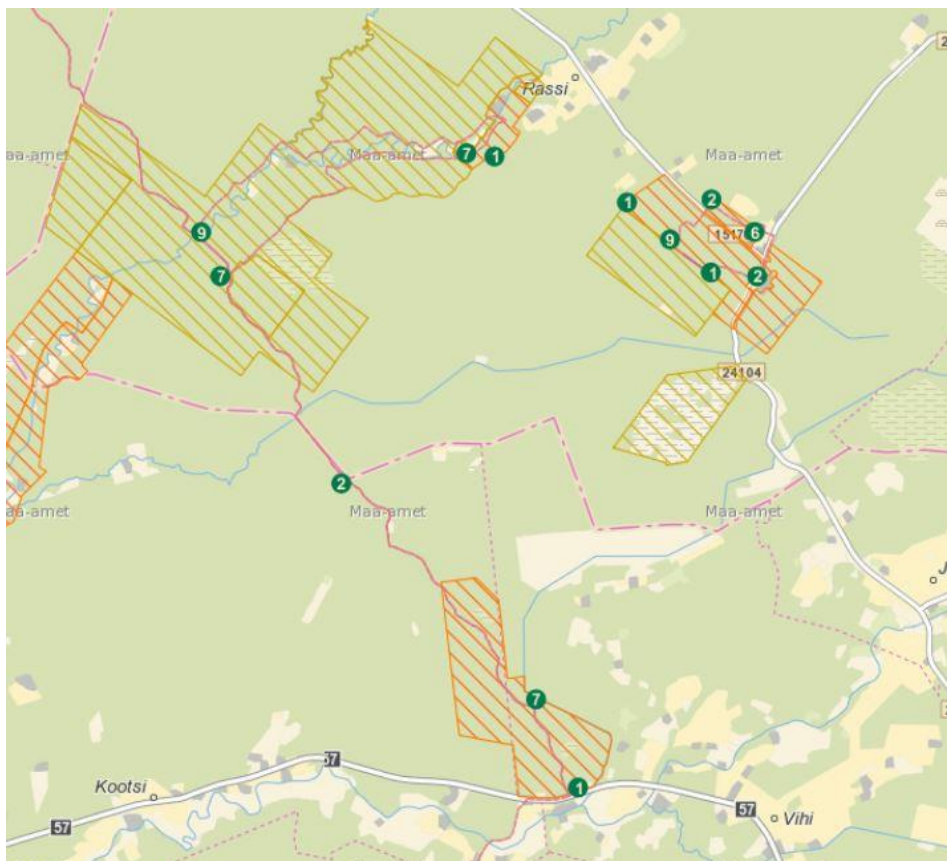
Joonis 9. Külastuskorraldusliku taristu paiknemine Avaste looduskaitsealal

Joonis 10. Külastuskorraldusliku taristu paiknemine Kolga looduskaitsealal

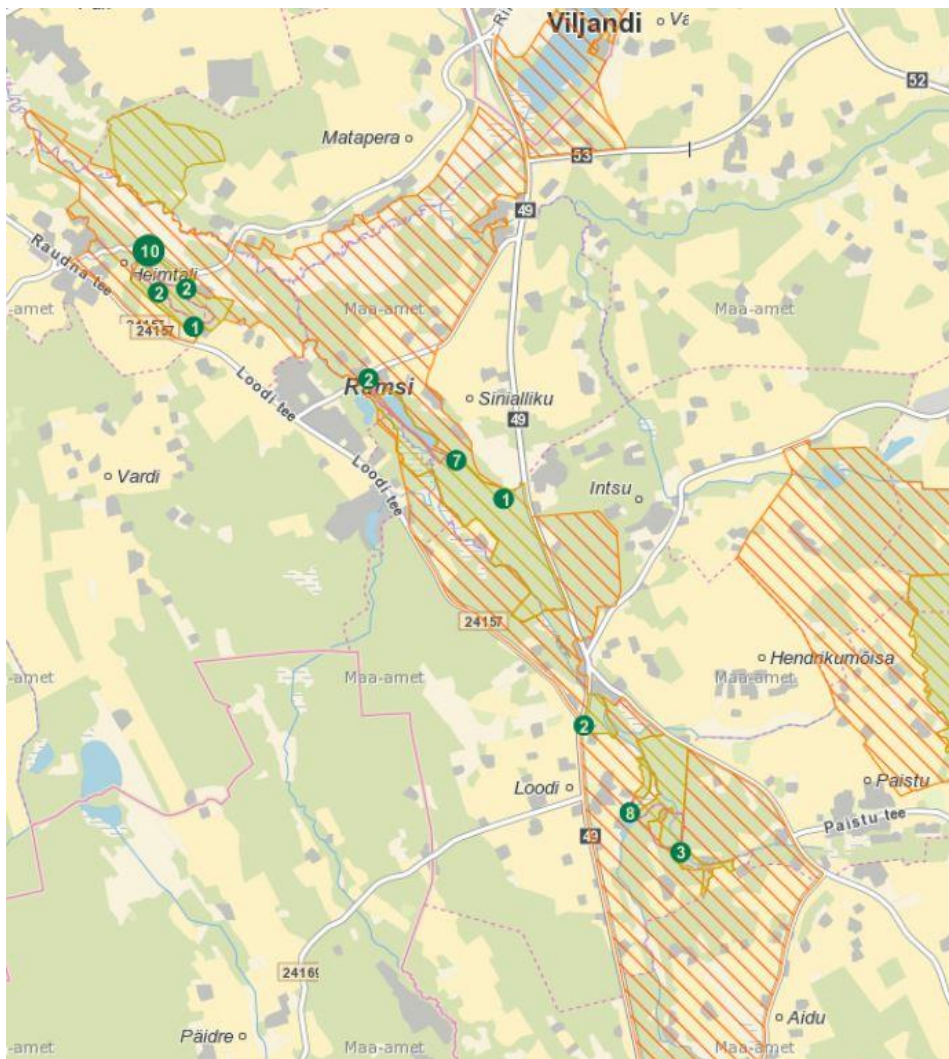
Joonis 11. Külastuskorraldusliku taristu paiknemine Mukri maastikukaitsealal

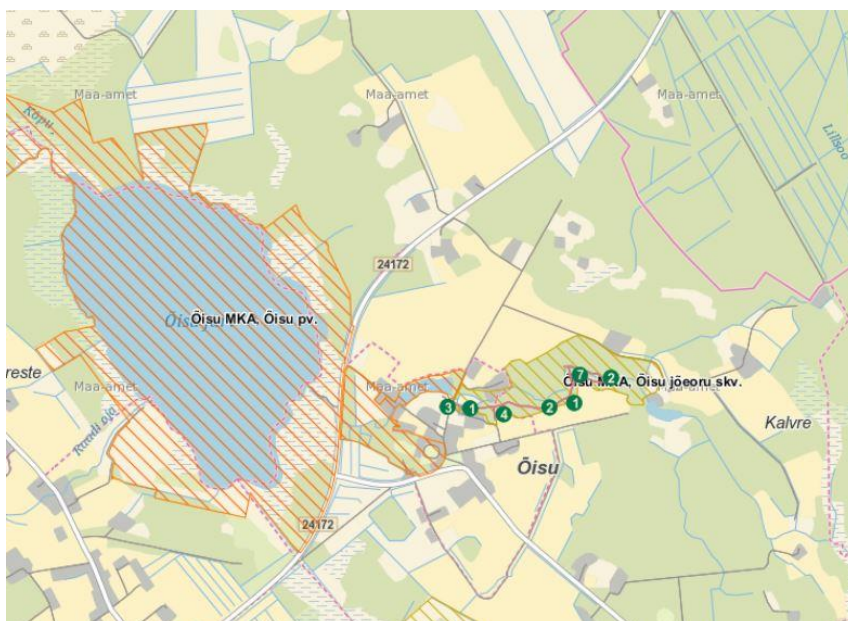
Joonis 12. Külastuskorraldusliku taristu paiknemine Saariõe ja Navesti maastikukaitsealal

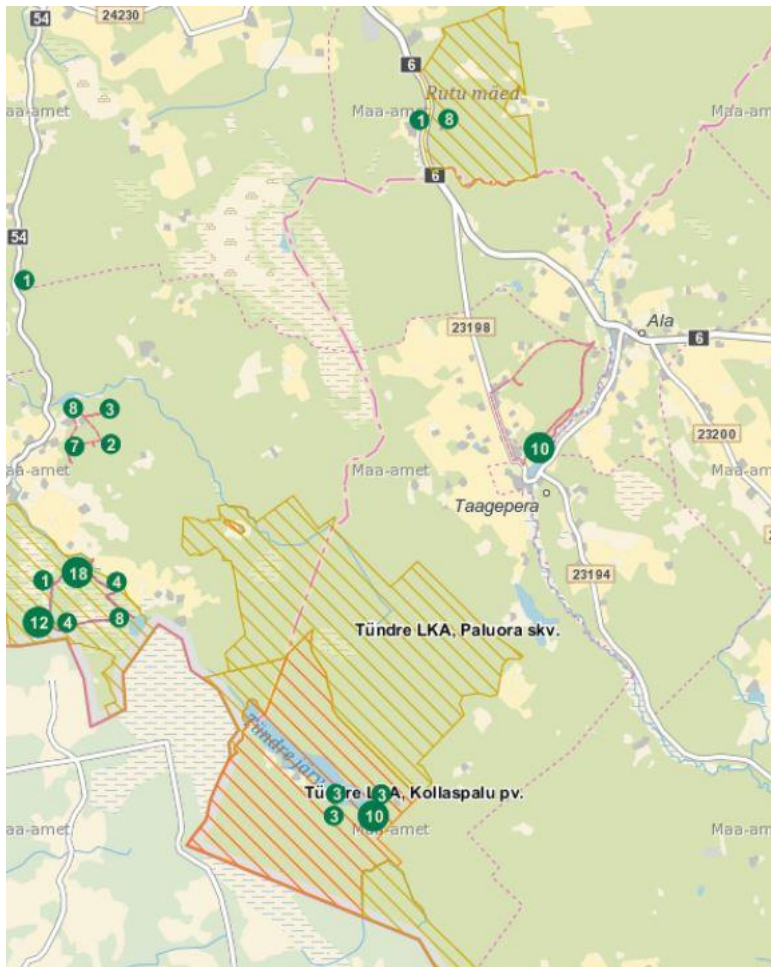
Joonis 13. Külastuskorraldusliku taristu paiknemine Parika looduskaitsealal

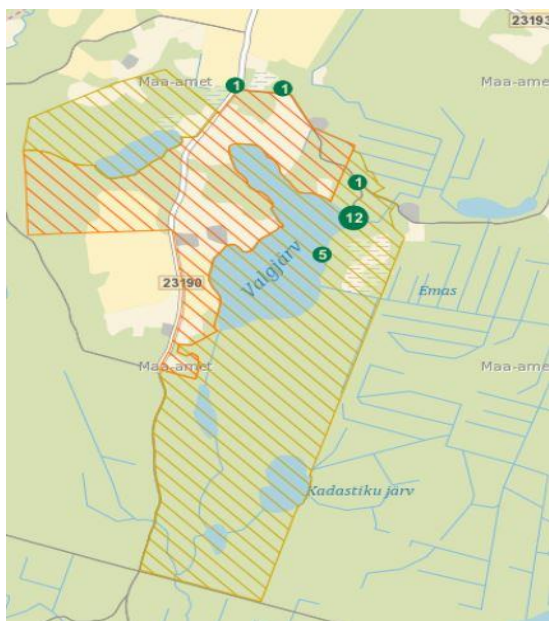
Joonis 14. Külastuskorraldusliku taristu paiknemine Loodi looduspargis

Joonis 15. Külastuskorraldusliku taristu paiknemine Ōisu maastikukaitsealal

Joonis 16. Külastuskorraldusliku taristu paiknemine Tünder looduskaitsealal ja Teringi ning Rutu maastikukaitsealal

Joonis 17. Külastuskorraldusliku taristu paiknemine Koorküla looduskaitsealal

Külastusala rekreatiivsete väärtuste säilitamiseks on vajalik metsamajanduslike tööde kavandamisel ja läbiviimisel arvestada vastava rekreatiivse kasutusviisi vajadustega. Eriti hoolikalt tuleb jälgida telkimis-, lõkke- ja parkimisplatside ja teede ning matkaradade äärsete metsade majandamisega seonduvaid töid ja tehtavatest töödest teavitamist.

Enamus külastusobjekte paikneb kõrgendatud avaliku huviga (KKO KAH) aladel, seeläbi on nende lähiümbruse alade metsamajanduslik tegevus reglementeeritud ja tagatud majandamisvõtete sobivus rekreatiivse kasutusega. KAH alade protsess on kirjeldatud RMK kõrgendatud avaliku huviga alade määramise, majandamise ja seal tehtavatest töödest teavitamise juhendis.

Oluline on tagada objektide juurdepääsuteede hea seisukord. Kõrgendatud tähelepanu all on külastusala prioriteetsete objektideni viiva teedevõrgu korrasolek ja järjepidev hooldus. Külastusalal liikumisel kasutatakse enamasti riigimaanteid, objektide vahetus läheduses ka RMK metsateid ja kohalikele omavalitsustele kuuluvaid teid. Külastuskorralduskava raames kaardistatud külastusobjektide juurdepääsuteedest ja parklatest täpsemalt antakse ülevaade *Lisas 5 (Lisa 5 Pärnu-Viljandi külastusala külastusobjektide juurdepääsuteed)*.

Pärnu-Viljandi külastusalal, peamiselt Soomaa rahvuspargis, on maa-alasid (poollooduslikud rohumaad, luhahainamaad jms), mis on lepingute alusel eraisikutele või organisatsioonidele hooldamiseks rendile antud. Konfliktide vältimiseks selliste alade hooldustegevuse (niitmine, karjatamine jne) ja külastuskorraldusliku kasutuse ning külastusobjektide majandamistegevuse vahel, on oluline jälgida, et külastusobjektide tsoonides rendilepinguid ei sõlmitaks või on rendilepingutesse seatud vastava külastuskorraldusliku külastusobjekti majandamiseks vajalikud tingimused.

Soomaa rahvuspargis tegutseb alates 2007 aastast Soomaa rahvuspargi koostöökogu, mis liidab piirkonnas tegutsevad ametkonnad, kohaliku omavalitsuste esindajaid, kohalikud ettevõtjad ja elanikud. Koostöökogu on nõuandev kogu kaitseala valitsejale kaitseala kaitse-eesmärkide täitmisel.

RMK on viimastel aastatel mitmes Eesti paigas erinevatel külastusaladel teinud koostööd Eesti Kunstiakadeemiaga (EKA). Rajatud on väga eriilmelisi ja põnevaid külastusobjekte. Objektide rajamisel on kogu ideestik ja sageli ka ehitustegevus läbi viidud EKA poolt. Mõned rajatud külastusobjektid on osutunud aga populaarseteks ja toonud lisakülastajaid ja meediakajastust. Senine koostöö on näidanud, et rajatav objekt peab olema antud koha loodusruumi ja olemasolevat taristut arvestav, arhitektuurselt sobilik, kuid

samas ka avalikku kasutust võimaldav, ilmastikukindel ja turvaline. Samuti on äärmiselt oluline eelnev kokkulepe erinevate osapoolte rollidel rajatava taristu seaduslikkuse tagamisel.

Soomaa rahvusparki on EKA eestvedamisel rajatud 2017 aastal parvsaun „Vala“ ja 2018 aastal „Soohotell“. Nendest objektidest viimase puhul on Keskkonnaameti ja RMK ühine otsus rajatis likvideerida, kuna see ei vasta avaliku kasutuse nõuetele. Kava koostamise tööühmas analüüsi Soomaa rahvuspargi võimalusi ja leiti, et EKA huvi jätkumisel nähakse ainsa võimaliku kohana ette, kus sarnast erisugust ehitustegevust on võimalik teostada, Muinasküla lõkkekoht.

RMK hallatavatel riigimaadel, eriti külastusobjektidel, soovitakse sageli korraldada erinevaid üritusi ja rahva kogunemisi, mistõttu on RMK-s kehtestatud vastav käitumisreeglistik. Looduskeskkonna piirangutest, maastiku koormustaluvusest, külastusobjekti paiknemisest ja suurusest, olemasoleva taristu iseloomust, kuid samuti ka ürituse iseloomust, inimeste arvust jms tingituna ei sobi ürituste korraldamiseks mitte kõik riigimetsaalad ja külastusobjektid. Pärnu-Viljandi külastusalal on suuremate ürituste korraldamiseks sobilikud külastusobjektid Pärnumaa puhkealal Soontagana, Lemme ja Rae järve telkimisalad, Soomaa rahvuspargis Kõrtsi-Tõramaa ja Hüpassaare lõkkekohad ning Sakala puhkealal Lõhavere lõkkekohad.

RMK hallataval riigimaal üle 50 osavõtjaga ürituste korraldamisel sõlmitakse ürituse korraldajaga leping. Lepingu RMK poolseks sõlmijaks on tulenevalt ürituse toimumise kohast, kas metsaülem (väljaspool külastusala), külastusala juht või mõlemad. Lepingu sõlmimiseks tuleb ürituse korraldajal saata vastav taotlus aadressile puhkus@rmk.ee. Taotluse rahuldamise korral sõlmitakse ürituse korraldamise leping. Kavandatav üritus tuleb kooskõlastada ka kohaliku omavalitsusega ning ürituse käigus suure ühislõkke (avaliku lõkke) tegemine kohaliku päästeasutusega. Kui soovitakse üritust korraldada kaitseala territooriumil, tuleb üritus kooskõlastada esmajärjekorras Keskkonnaametiga, seejärel RMK -ga.

3. Regulaarselt läbiviidavad seired ja uuringud

3.1. Külastajauuring

Külastajauuringud viiakse kõikidel puhke- ja kaitsealadel läbi ühtsetel alustel. Kasutatav andmekogumismeetod on kohapeal küsitleja juhendamisel täidetav küsimustik. Külastajauuringu käigus kogutakse informatsiooni küllastajate profiili, tegevuste, küllastuste geograafilise jaotuse, küllastuse kestuse ja korduvuse, samuti kulutuste, küllastajate rahulolu, motiivide jms kohta. 2015. aasta küllastajauuringu tulemuste kokkuvõte on küllastusala puhke- ja kaitsealade lõikes esitatud tabelis 1.

Tabel 1. Puhke- ja kaitsealade küllastajauuringu tulemuste kokkuvõte.

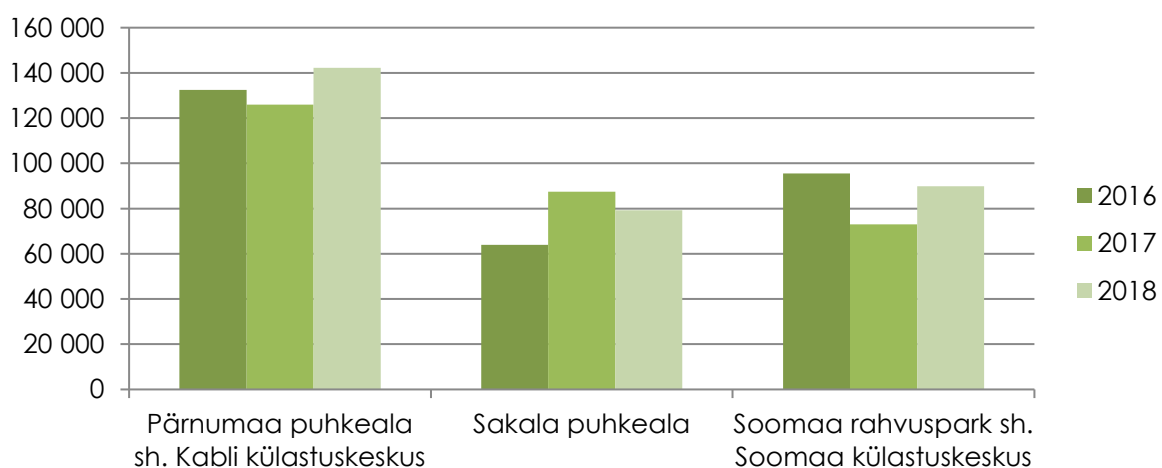
	Soomaa rahvuspark	Pärnumaa puhkeala	Sakala puhkeala
Suurim vanusegrupp	25-34 aastane (29%)	35-44 aastane (33%)	25-34 aastane (25%)
Kõrgharidusega	63%	42%	46%
Eestist	69%	92%	97%
Tallinnast	19%	Tallinn 12%, Tartu 11%, suurim Pärnu 20%	18%
Seltskonna suurus ja koosseis	2-5 inimese seltskonnas (64%), perega (48%), sõpradega (36%)	2-5 inimese seltskonnas (59%), perega (48%), sõpradega (38%)	2-5 inimese seltskonnas (63%), perega (48%), sõpradega (35%)
Küllastuse korduvus	40% korduvküllastaja	73% korduvküllastaja	55% korduvküllastaja
Sihtpunkti tähtsus	50% kõige tähtsam sihtpunkt	66% kõige tähtsam sihtpunkt	71% kõige tähtsam sihtpunkt
Hooaeg	48% suvel, 23% kevadel ja 19% sügisel	47% suvel, 20% kevadel ja 21% sügisel	58% suvel, 17% kevadel ja sügisel
Ööbimine	ööbib 35%	ööbib 47%	ööbib 42%
Kõige olulisemad tegevused	Jalutamine, looduse vaatlemine, loodusrajaga tutvumine, metsas olemine, looduse pildistamine	looduse vaatlemine, telkimine, metsas olemine, jalutamine	Metsas olemine, ujumine, pikniku pidamine, looduse vaatlemine, kalastamine, telkimine, jalutamine
Rahulolu indeks	2010 4,40, 2015 4,58	2010 4,40, 2015 4,48	2010 4,40, 2015 4,51

Külastajauuringu andmetel on külastajate rahulolu kõrge nii Soomaa rahvusparki, Pärnumaa puhkeala kui ka Sakala puhkealal pakutavaga, kõigil kolmel alal oli külastajarahulolu indeks kõrgem Eesti keskmisest, milleks oli 2015 4,4 (5-palli skaalal). Positiivselt hinnati teenuste ja rajatiste kvaliteeti ning keskkonda, külastus vastas üldjoontes külastajate eelnevatele ootustele nii looduskeskkonna, puhkekohtade-rajatiste kui ka harrastusvõimaluste osas. Teenuste ja rajatiste hulgaga tervikuna oli kõigil kolmel alal rahul üle 90% vastajatest.

3.2. Külastusmahu seire

RMK poolt hallatavate külastusobjektide külastatavust mõõtvat külastusmahu seiret viiakse läbi regulaarselt ja ühtsetel alustel, et saada materjal oleks ajalises vaates võrreldav. Puhke- ja kaitsealadel kasutatakse külastusmahu seire läbiviimisel elektroonilisi loendureid. Loendureid kalibreeritakse ja loendurinäitu korrigeeritakse kalibreerimisandmetega. Terve puhke- või kaitseala külastuskordade arvu saamiseks laiendatakse üksikutel kohtadel loendatud külastuskordade arvu külastajauuringust saadud külastajavoogude info abil.

Külastusala külastuskordi aastas on 2016-2018 aastate keskmisena 297000, millest Pärnumaa puhkeala moodustab 134000, Sakala puhkeala 77000 ja Soomaa rahvuspark 86000 külastuskorda. Puhke- ja kaitsealade külastamine on muutunud üle-eestiliselt aasta-aastalt aina populaarsemaks. Samuti on suurenenud väliskülastajate osakaal, Pärnu-Viljandi külastusalal just Soomaa rahvusparkis. Jätkuvalt on populaarsed on nii mere kui ka järvedeäärsed lõkkekohad ja telkimisalad, kuid nii külastajauuringu kui ka mahuseire andmetel on suurenenas just aktiivset looduspuhkust võimaldavate loodusradade külastatavus.

Joonis 18. Puhke- ja kaitsealade külastatavus aastate lõikes. Külastusnumber sisaldab külastuskeskuses teavet saanud külastajate arvu.

Soomaa rahvuspargi populaarseimad külastusobjektid on Riisa õpperada 21000, Hüpasaare õpperada 10000 ja Koprarada 6500 külastuskorda keskmiselt aastas loendusperioodil maist kuni novembrini. Külastusmahu languse 2017. aastal tingis Soomaa rahvuspargi külastatavaima objekti, Riisa õpperaja, rekonstrueerimine.

Pärnumaa puhkeala külastatavaimad külastusobjektid loendustulemuste andmetel on Rannametsa-Tolkuse looduse õpperada 36000, Lemme telkimisala 17000, Rae järve telkimisala 17000, Tammiste metsarada 10000 külastuskorda keskmiselt aastas loendusperioodil maist kuni novembrini.

Sakala puhkeala külastatavaimad objektid on Lõhavere linnamägi 17000, Mukri loodusrada 13000, Sinialliku matkarada 6000, Koorküla Valgjärve lõkkekohad 5000 ja Parika Väikejärve õpperada 4000 külastuskorda keskmiselt aastas loendusperioodil maist kuni novembrini.

3.3. Külastusobjektide seisundi seire

Külastusobjektide seisundi seire käigus hinnatakse külastusobjektide pinnase ja alustaimestiku seisundit, taristu seisundit, alale juurdepääsu ning kasutust ja külastusobjektidel kasvavate puude kahjustusi. Külastusobjektide seisundi seire raames teostatakse mõõtmisi telkimisaladel, lõkkekohtades, puhkekohtades, metsaonnide ümbruses ja muudel külastusobjektidel, millele külastusobjektide seisundi seire metoodika kohaldub. Vastavalt külastusobjekti seisundile antakse seireandmete analüüsi käigus majandamissoovitused.

Pärnumaa puhkealal viidi esimene seirering läbi 2009. ja 2012. aastal, teine 2016. aastal. Seires oli 14 seireobjekti, neist 86 % (12 tk) oli pinnase ja alustaimestiku seisund väga hea ja hea¹, 14% (2 tk) rahuldav².

Rahuldavas seisundis olevatest objektidest mõlemal ületas 2016. aasta andmetel pinnase ja alustaimestiku seisundi indeks lubatud muutuste piiri³. Nendeks objektideks olid Tammiste metsaraja lõkkekoht ja Tootusemäe lõkkekoht. Mõlema objekti pinnase ja alustaimestiku seisund on varasema

¹ Pinnase ja alustaimestiku seisundi indeksi väärtus kuue pallisel skaalal vastavalt 1 kuni 2 (seisund väga hea) või 2,1 kuni 3 (seisund hea).

² Pinnase ja alustaimestiku seisundi indeksi väärtus 3,1 kuni 4 (seisund rahuldav).

³ Lubatud muutuste piir – kokkuleppeline pinnase ja alustaimestiku seisundi indeksi väärtus (3,3), mille ületamisel võib vastavalt objekti suurusele või kasvukohatüübile olla vajalik erinevate maastikukaitseliste meetmete rakendamine.

seireringi andmetega võrreldes suhteliselt stabiilne (indeksi väärtuse muutus 0,1).

Kordusseires olnud objektidel (10 tk) pinnase ja alustaimestiku seisundis toimunud muutuste alusel oli kuue objekti seisund stabiilne või suhteliselt stabiilne (indeksi väärtuse muutus kuni 20,2). Seireobjektidest neljal oli muutus olnud märgatavam. Nendest kolmel objektil (Kolga lõkkekohal, Matsiranna telkimisalal ning Lemme telkimisalal) oli pinnase ja alustaimestiku seisund paranenud ning ühel (Laiksaare metsaonn) halvenenud. Laiksaare metsaonni juures ei ületanud indeksi väärtus lubatud muutuste piiri.

Soomaa rahvuspargis viidi esimene seirering läbi 2010. aastal, teine 2015. aastal. Seire teostati 18 külastusobjektil. Nendest 94% (17 tk) oli pinnase ja alustaimestiku seisund väga hea või hea ning ühel objektil, Ruunaraipe lõkkekohal, mitterahuldav (Ruunaraipe lõkkekoht on rajatud karjääri, pinnase kamardumine on raskendatud, kuid bioloogilise mitmekesisuse suurendamise aspektist, pole see ka vajalik). Kordusseires olnud objektidest (sh ka Ruunaraipe lõkkekohal) on pinnase ja alustaimestiku seisund stabiilne.

Sakala puhkealal viidi esimene seirering läbi 2009. aastal, teine 2015. aastal. Seire teostati 24 seireobjektil, neist 83 % (20 tk) oli pinnase ja alustaimestiku seisund väga hea ja hea, 8% (2 tk) rahuldav ning 8 % (2 tk) mitterahuldav⁴ (Luite lõkkekoht ja Lasajärve lõkkekoht).

Rahuldavas seisundis olevatest objektidest mõlemal (Kabelimäe lõkkekoht ning Tündre järve lõkkekoht) ületas 2016. aasta andmetel pinnase ja alustaimestiku seisundi indeks lubatud muutuste piiri. Mõlema objekti seisund oli halvenenud. Mitterahuldavas seisundis olevatest objektidest Luite lõkkekohal on seisund peamiselt tingitud looduslikest tingimustest ning Lasajärve lõkkekohal on pinnast täidetud, mille järgselt ei ole ala jõudnud veel taastuda.

Kordusseires olnud objektidest (9 tk) moodustasid 56% objektid, mille seisund on stabiilne või suhteliselt stabiilne (indeksi väärtuse muutus kuni 0,2). 44% objektidest oli muutus märgatavam (indeksi väärtuse muutus suurem kui 0,2). Nendest ühe seisund (Ruhijärve lõkkekoht) oli paranenud ning kolmel halvenenud (Kabelimäe, Lasajärve ja Tündre järve lõkkekoht).

2015. aasta Külastusobjektide seisundi seire käigus on maastiku seisundi parandamiseks tehtud soovitus nii Kabelimäe kui ka Tündre järve lõkkekohas

⁴ Pinnase ja alustaimestiku seisundi indeksi väärtus 4,1 kuni 5 (seisund mitterahuldav).

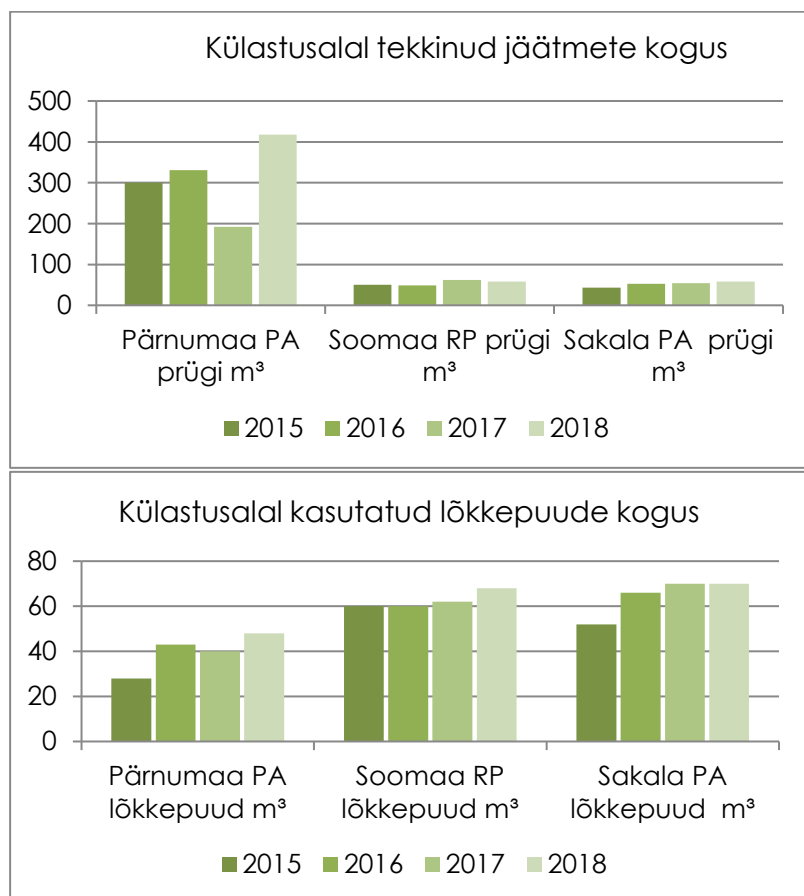
piirata sõidukitega ligipääs vastavalt vahetult lõkkekohta ning veekogu äärde.

Soomaa rahvuspargi ja Sakala puhkeala külastusobjektidel toimus Külastusobjektide seisundi seire kolmas seirering 2019. aasta sügisel. Seireandmed on töötlemisel.

3.4. Ressursi seire

Külastuskorraldusosakonna ressursi seire annab ülevaate külastusalal kulunud lõkkepuude ja tekkinud jäätmete kohta. Seire tulemuste analüüs on üheks aluseks külastusobjektide hoolduse sagedusvajaduse määramisel ja edasiste säästlike majandamislahendite väljatöötamisel.

Külastusala Pärnumaa puhkealal on lõkkekohti 116, Lemme, Krapu ja Matsiranna telkimisala lõkkekohti lõkkepuudega ei varustata. Soomaa rahvuspargis on lõkkekohti 20, Sakala puhkealal on 27 lõkkekohta. Ülevaate külastusalal kasutatud lõkkepuudest ja tekkinud jäätmete kogustest annab joonis 19.

Joonis 19. Külustusala kasutatud lõkkepuude ja tekkinud jäätmete kogus 2015-2018 aastate lõikes.

4. Eesmärgid ja tegevussuunad

Külustusala üldised eesmärgid:

Ala loodusväärtused on kaitstud ja küllastajatele eksponeeritud, külustuskoormus on hajutatud:

- Külustusala on tuntud oma loodusväärtuste, kaunite maastike ja külustusvõimaluste poolest.
- Küllastajatele on tagatud mitmekülgsed puhkuse- ja rekreatsioonivõimalused looduses, kõrge koormusega objektidel on külustus hajutatud.
- Puhke- ja kaitsealad on omavahel sidusad teavitamise teel.
- Objektid on väga hea kvaliteediga, küllastajate rahulolu looduspuhkuse võimaluste ja taristu osas on kõrge, arvestatud on erinevate sihtrühmade vajadustega. Koostöös ettevõtjatega on tagatud mitmekülgsed teenuste pakkumine ja küllastajate alal viibimise pikenemine.
- Puhke- ja kaitsealade tegevuste planeerimisel lähtutakse puhke- ja kaitsealade tugevustest. Joonisel 20 esitatud profiilid aitavad tugevdada puhke- või kaitsealade identiteeti ja planeerida edasi tegevusi.
- Külustuskeskused on aastaringselt avatud RMK puhkealal ja/või kaitsealal asuvad keskused, kus toimub kõikidele sihtrühmadele suunatud eesmärgipärane tegevus loodusharidusprogrammide, sündmuste ja teavitamistöö kaudu. Külustuskeskuses on teabepunkt, ekspositsioon, avalikuks kasutamiseks teabekogu, tee-kohvi-vee joomise võimalus ning kontoriruumid RMK külustuskorraldusosakonna töötajatele.
- Külustuskeskuses ja ka maastikul teostatava loodusharidusliku tegevuse eesmärk on elanikkonna loodus- ja metsateadlikkuse edendamine ning väärtushinnangute kujundamine metsa- ning kaitseväärtuste tutvustamise abil. Loodushariduslikuks tegevuseks loetakse külustuskeskustes, loodusmajades, õpperadadel jm taristul läbi viidavaid loodusharidusprogramme, konkursse, temaatilisi sündmusi, loodusringe, teema- ja õppepäevi jms.

Soomaa rahvuspark-

Maa täis vett.

Suured rabamassiivid, looduslikus süngis looklevad jõed ja „viies aastaeg“ ning inimene selle keskel - need on väärtused, mis kutsuvad avastama ja on tuntud nii Eestis kui väljaspool.

Sakala puhkeala -

Rahu ja vaikust pakkuv metsapuhkus kesk Eestimaad.

Matkamine üksi või väikese seltskonnaga paksudes metsalaantes ja rabateedel, väikeste järvede ja jõgede ääres, ööbimine metsaonnis või lõkke ääres – see on mõnus vaheldus ja põgenemisvõimalus argipäeva rutiinist.

Pärnumaa puhkeala -

Üle luite rappa ja metsa.

Mereäärsed telkimisalad pakuvad võimalust rannapuhkuseks nii perega kui ka suurema seltskonnaga. Matkarajad, mis looklevad luidetel, rabades ja metsades, tutvustavad siinset mitmekesist floorat ja faunat, ajaloo- ja kultuuripärandit.

Joonis 20. Puhke- ja kaitsealade profiilid.

Tabel 2. Külustusala peamised tegevussuunad seatud eesmärkide täitmiseks.

Pärnumaa puhkeala	Soomaa rahvuspark	Sakala puhkeala
- olemasoleva taristu kvaliteedi tõstmine kasutades pikemaajalisemaid lahendusi - parem (kvaliteetsem, sisukam) suunamine, teavitamine nii looduses, külustuskeskuses kui ka kodulehel - olemasolevate loodusväärtuste parem (sisukam, eesmärgipärasem, väärtusi kaitsev) tutvustamine külustusobjektidel	- koormuse hajutamiseks ja korduvkülustajatele uute võimaluste loomiseks pärandkultuuriliste lisaradade (marsruutide) tähistamine ja teabega varustamine - parem (kvaliteetsem, sisukam) suunamine, teavitamine nii looduses, külustuskeskuses kui ka kodulehel	- olemasoleva taristu kvaliteedi tõstmine kasutades pikemaajalisemaid ja ühtse stiiliga lahendusi - parem (kvaliteetsem, sisukam) suunamine ja teavitamine looduses ning kodulehel (sh rattamarsruudid) - loodusväärtuste läbimõeldud tutvustamine läbi infotahvliite, kodulehe jm võimaluste
Loodusteadlikkuse edendamine ja teabe jagamine		
- iseseisvalt loodusharidustegevust (seljakotiprogrammi) läbivate külustajate arvu suurendamine, selleks sobiliku taristu kaardistamine ja vajadusel ettevalmistamine, vastavate info- ja programmimaterjalide tootmine, juhendajate (eelkõige loodusainete õpetajate) koolitamine - külustuskeskuste loodusharidustegevuse ja keskuste (sh keskuse õuealal) ekspositsioonide ning näituste temaatika läbimõeldum suunamine loodusalade profiilide tugevdamisele - külustuskeskustes pakutavate teenuste mitmekesistamine ja laiendamine, sh metsatemaatika tugevdamine sündmustel, näitustel, loodusharidusprogrammides; juhendatud teemaretked ja jalutuskäigud külustusalal; vahelduvad kvaliteetsed ringlust võimaldavad näitused - sündmuste ja programmide temaatika laiendamine täiskasvanute sihtgruppidele, samas jätkates traditsiooniliste ettevõtmistega - kodulehekülje ja sotsiaalmeedia võimaluste parem ärakasutamine - loodusteadlikkuse temaatikal üldharivad mängud, küsimustikud, viktoriinid jne		
Kabli külustuskeskus	Soomaa rahvuspargi külustuskeskus	
- Õuealale loodusharidusliku ja teavitava tegevuse tarbeks taristu rajamine (lauad, pingid jms), õuemaja „Mari“ loodushariduslikuks tegevuseks kohandamine ja kasutuselevõtmine - Õueala ekspositsiooni/tegelusala kontseptsiooni väljatöötamine („Helisev meri ja mets“ ja metsanduslik pärandkultuur) ja rajamine - Õueala rändnäitused - Kabli looduse õpperajale ja Priivitsa lõkkekohta (külustuskeskuse „koduraja“) tegeluspunktide paigaldamine. Iseseisvaks raja läbimiseks erinevate teemadega seljakotiprogrammide väljatöötamine, vastavate materjalide koostamine - traditsiooniliste ürituste ja programmide jätkamine – Kabli linnupäevad, seeneretked, ööretked, Eesti looduse päev, rabapäev, erinevad pärandkultuuriprogrammid (mets, meri, palkide parvetamine, raba) - „Metsandus läbi aegade“ püsiprogrammi väljatöötamine, kasutades ära külustuskeskuse olemasolevat ekspositsiooni - Külustuskeskuse ekspositsiooni täiendamine metsatulekahju ja rannaniitude temaatikaga	- külustuskeskuse ekspositsiooni kava ja teabematerjalide väljatöötamine ja kavajärgne teostamine - Külustuskeskuse hoone taguse lastehoovi rekonstrueerimine - Õueala rändnäitused - Kõrtsi-Tõramaa lõkkekohta taristu kohandamine ja täiendamine väliklassiks - Koprarada õpperajale (külustuskeskuse „kodurada“) tegeluspunktide paigaldamine. Iseseisvaks raja läbimiseks erinevate teemadega seljakotiprogrammide väljatöötamine, vastavate materjalide koostamine - traditsiooniliste programmide jätkamine – viis aastaega, M.Saare heliloomingu programm - rahvuspargile omaste traditsiooniliste ürituste jätkamine – Sakala tee matk koostöös Kurgja Talumuuseumiga; Eesti looduse päev, Tõrvaugu metsa- ja seenepäev (koostöine üritus) - Profiilist lähtuvate uute ürituste, programmide jms väljatöötamine ja arendamine, suunatuna nii koolilastele kui ka täiskasvanutele	

5. Tsoneerimine

Külastusobjektide tsoonide moodustamine tuleneb eelkõige vajadusest määratleda RMK siseselt külastuskorraldusliku tegevuse ulatus ja erinevate tegevusvaldkondade vastutus. Objektide tsoonide määramisel lähtutakse piirkonna looduslikest eeldustest, looduskaitsealistest väärtustest ning senisest maakasutusest ja välja kujunenud taristust ning külastusest.

Puhke – ja kaitsealad on jagatud kolme erinevasse tsooni: teenindustsooni, huvitsooni ja varutsooni.

Teenindustsoon - RMK külastusobjektide rajatistele (telkimiskohad, lõkkekohad, enamuse puhkekohad, metsaonnid, parklad) moodustatakse teenindustsoon. Suurem osa külastusobjektidest asuvad teenindustsoonis. Teenindustsoon moodustab külastusala raskuskeskme, siia koondatakse maastikku kõige enam kulutavad tegevused (teenindustsoonid ja teenindustsoonidega piirnevad eraldised moodustavad KKO KAH alad). KKO KAH alade määramise protsessi käigus ühildatakse teenindustsoonide ja eraldiste piirid. Vastavasisulised kokkulepped sõlmitakse metsaülema ja külastusala juhi vahel.

Huvitsoon – huvitsoon moodustatakse matkaradadele, õpperadadele, jalgrattateedele (radadele), RMK matkateele, vajadusel külastus-objektide juurdepääsuteedele. Huvitsooni kuuluvad ka looduskaitsealise ja/või kultuuriloolise tähtsusega eksponeeritavad alad, mis omavad ka loodushariduslikku väärtust (huvitsoonid ja huvitsoonidega piirnevad eraldised moodustavad KKO KAH alad).

Varutsoon – varutsoon moodustatakse aladele, kus hetkel rajatised puuduvad, kuid mis on potentsiaalsed kohad edaspidiseks külastusala tegevuse laiendamiseks (ei ole KKO KAH ala).

Tsoonide piirid (*Lisa 6 Pärnu-Viljandi külastusala tsoneerimine*) võivad muutuda külastusobjekti laienemisel, taristu ümberkujundamisel vms põhjusel. Teenindustsoonide muutuste korral sõlmitakse metsaülema ja külastusala juhi vahel uus kokkulepe.

6. Loodusteadlikkuse edendamine ja teabe jagamine

Külastuskorraldusosakonna loodusteadlikkuse edendamise suuna üldine põhimõte on jätkata erinevate teavituskanalite kaudu süsteemset ja põhjalikku teavitustööd külastajate suunamiseks ning nende teadlikkuse tõstmist käitumismustrite mõjutamiseks.

Külastusala külastusobjektide ja loodusteadliku metsakasutamise info edastamiseks kasutatakse külastusalal mitmeid teavitamise kanaleid: külastuskeskused, loodusharidusprogrammid, ekspositsioonid, www.loodusegakoos.ee kodulehekülg, sotsiaalmeedia, trükised, sündmused, teave taristul jne.

Peatükis 4 ja tabelis 2 (*Tabel 2. Külastusala peamised arengusuunad seatud eesmärkide täitmiseks*) on kirjeldatud üldised eesmärgid ja nende täitmiseks vajalikud tegevussuunad. Külastuskeskustes aastatel 2020-2029 planeeritud tegevused on esitatud tabelis 3 (*Tabel 3. Pärnu-Viljandi külastusala külastuskeskustes perioodil 2020-2029 planeeritud tegevused*).

Pärnu-Viljandi külastusalal paikneb kaks külastuskeskust – Kabli külastuskeskus Pärnumaal Kablis ja Soomaa rahvusparki külastuskeskus Viljandimaal Kõrtsi-Tõramaal.

Aastatel 2016-2018 osales Soomaa rahvusparki külastuskeskuses ja külastusobjektidel erinevates loodusharidustegevustes 125 rühma ja 2500 osalejat keskmiselt aastas. Kabli külastuskeskuses ja Pärnumaa puhkeala külastusobjektidel 144 rühma ja 3200 osalejat keskmiselt aastas.

Külastuskeskuste teabepunktides jagatakse igakülgset teavet külastusobjektide asukohtade, loodusväärtuste, käitumisreeglite ja piirangute kohta, tehakse koostööd külastusalale jäävate ettevõtjatega erinevate teenuste ja toodete kohta info jagamisel ja vähesel määral ka sobilike meenete ja toodete müügiga. Teabepunktides teavet saanud külastajate arv on aasta-aastalt suurenenud, ulatudes Soomaa rahvusparki külastuskeskuses 14000 ja Kabli külastuskeskuses 7000 kontaktini aastas.

Külastuskeskuste eesmärk on pakkuda aastaringset tegevust kõikidele sihtrühmadele loodusharidusprogrammide, sündmuste ja teavitustöö kaudu. Külastuskeskustes on teabepunkt, ekspositsioon, avalikuks kasutamiseks teabekogu, tee-kohvi-vee joomise võimalus ning kontoriruumid RMK külastuskorraldusosakonna töötajatele.

Eesmärgiks on, et külastuskeskuste ekspositsioonid, kõik tegevused ja teenused toetavad loodusala profiili. Profiilidest lähtuvalt on Soomaa külastuskeskuse olulisemateks teemadeks Soomaa rahvuspargi loodus, sood ja rabad ning inimesed selle keskel, „viies aastaaeg“. Kabli külastuskeskuse olulisemateks teemadeks on rannikuloodus ja lindude ränne, metsaloodus ja metsanduslik pärandkultuur (*Lisa 1. Pärnu-Viljandi külastusala analüüsi kokkuvõte ja profileerimine*).

Külastusalal jagatakse igakülgset infot Soomaa rahvuspargi ja Kabli külastuskeskustes asuvates teabepunktides. Külastusala külastusobjektide üldinfo edastamisel kasutatakse peamiselt RMK kodulehe www.loodusegakoos.ee võimalusi, kus on info külastusobjektide, sündmuste, loodusharidusprogrammide, konkursside ja viktoriinide kohta. Samuti on kodulehel rõhku pandud külastuse eelnevale teadlikule kavandamisele. Eesmärgiks on, et külastusalal liikujate hulgas oleks võimalikult palju külastajaid, kes on saabunud alale teadlikult ja eeldatavasti teavad juba ka looduses käitumise põhimõtteid. Oluline on tagada info kvaliteet, ajakohasus ja kiire muutmise võimalus. Kodulehele paigutatakse vajadusel operatiivne info, mis puudutab külastusobjektide kasutust piiravaid asjaolusid (objekti ehitustööd, vandalismijuhud, erakorralised ilmastikutingimused vms). Kodulehel leiduv info on külastajatele kättesaadav ka RMK Loodusega koos rakenduse vahendusel. Eelnevast tulenevalt on põhimõtteks, et RMK looduses liikumise külastusobjektide infot ei paigutata koostööpartnerite kodulehekülgedele, vaid suunatakse teiste lehekülgede kasutaja lingi kaudu RMK kodulehele. Külastusala info edastamisel kasutatakse ka mitmeid erinevaid sotsiaalmeedia võimalusi – Facebook, Instagram, YouTube jne.

Kava perioodi eesmärgiks on jätkata kvaliteetse, operatiivse ja atraktiivse info edastamist, kasutades selleks erinevaid teabe edastamise võimalusi.

Trükiste koostamine on kulukas ja ajamahukas tegevus, samuti vananeb trükise info kiiresti. Üldine põhimõte on, et trükised, mille eesmärgiks on rajatud taristu asukohateavet jagada, on koostatud lihtsas vormis rebitavate kaartide kujul, kus on kasutatud võimalikult palju piktogramme, et leevendada võõrkeelsete trükiste vajadust. Puhke- ja kaitsealadel paiknevate külastusobjektide ja loodusradade kohta koostatud rebitavaid kaarte, matkatee trükiseid ja teisi materjale on võimalik külastajatel hankida külastuskeskustes tegutsevatest teabepunktidest. Kehtib põhimõte, et RMK trükiseid tasuta ei jagata, vaid rebitavad kaardid on sümboolse tasu eest ja teiste trükiste tasu kujuneb vastavalt trükise maksumusele. Selline põhimõte aitab kaasa ka külastajate loodussäästliku mõtteviisi kujundamisele ja trükise kaasaostmise soov on rohkem kaalutletud. Samuti on alternatiivina võimalik

külastajatel iseseisvalt kaardimaterjale ka RMK kodulehelt välja printida või kasutada RMK Loodusega koos rakendust.

Lisaks RMK poolt koostatud trükistele jagatakse RMK teabepunktides ka teiste organisatsioonide ja ettevõtjate poolt koostatud looduses liikumise ja loodusväärtusi tutvustavaid asjakohaseid piirkondlikke materjale.

Infotahvlitega varustatakse kõik külastusala külastusobjektid, lisaks paigaldatakse vajadusel ja võimalusel suured ala või objektide kogumeid tutvustavad infotahvlid suuremate külastusala liikumisteede äärsetesse peatuskohtadesse või parklatesse, kus peatumine on külastajatele ohutu. Üldine põhimõte on, et külastusobjekte tutvustavad infotahvlid koostatakse ühtses stiilis, vastavalt infotahvlite koostamise juhendile. Paigaldatavaid infotahvleid on kolme tüüpi – ala infotahvlid, objekti infotahvlid ja objekti huvipunkti tahvlid. Vastavalt vajadusele paigaldatakse asjakohased hoiatavad sildid ja ajutine külastustegevuse piiranguid käsitlev info.

Juhendis on eristatud ja eraldi nõuded kehtestatud kaitsealade ja nendel paiknevate külastusobjekte tutvustavatele tahvlitele. Ala ja külastusobjekti infotahvlitel on kohustuslik kajastada asjakohased ala ja objekti nimed, kaardid, logod, kontaktandmed, rahastamisallikad jne., tekstilises osas üldine ala või objekti tutvustav info, juhised looduses liikujale, hoiatused ja piirangud. Kaitsealadel paiknevatel infotahvlitel esitatud üldise info koostavad RMK külastuskorraldusosakonna töötajad koostöös Keskkonnaametiga. Radadel (matka- ja õpperadadel) paiknevad huvipunkti tahvlid tutvustavad sageli erinevaid loodusväärtusi. Nende kogus ning paigutus tuleneb raja paiknemisest, raja teema valikust ja kajastatavast väärtusest. Väärtuste kajastamisel on oluline tagada väärtuse säilimine, pöörates erilist tähelepanu kaitstavate loodusväärtuste tutvustamisele. Analüüsida tuleb, kas mõnda kaitseväärtust on mõistlik tutvustada mujal, kui sama väärtust tutvustatakse kahel lähestikku paikneval objektil või kui kaitseväärtuse tutvustamine võib kahjustada kaitseväärtuse säilimist jms.

Tulevikutegevuste planeerimiseks analüüsiti kava koostamise protsessis külastusala infotahvlite olemust ja kajastatud väärtusi, saades vastavat teavet ja suuniseid ka Keskkonnaametilt (*Lisa 3. Pärnu-Viljandi külastusala väärtuste eksponeerimise kaardistamine ja laekunud ettepanekud*). Tõdeti, et külastusala varustatus asjakohase infoga on suhteliselt hea, kuid infotahvlitel oleva teabe ajakohastamine ja kvaliteedi tagamine on järjepidev töö. Suuremat tähelepanu on käesoleva kava perioodil vajalik pöörata teabe kvaliteedi tõstmisele ja ühtlustamisele.

Lisaks infotahvlitele on loodusesse paigutatud viidad, mis aitavad külastajatel külastusobjekte leida. On oluline, et viidastus, mis kuulub iga külastusobjekti kompleksuse hulka, on looduses hästi märgatav, paigutatud läbimõeldult, st piisaval hulgal, külastaja olulisi liikumisteid arvestavalt (*Lisa 5 Pärnu-Viljandi külastusala külastusobjektide juurdepääsuteed*). Külastusobjektile suunavad viidad peavad tuginema RMK stiilikataloogile. Teedele, kus suunamine RMK stiilikataloogile vastavate viitade abil ei ole võimalik või mõistlik, paigaldatakse viidad vastavalt Teeseaduses kehtestatud nõuetele. Puidust viitade tumenemisel on oluline tagada nende hooldamine nähtavuse kvaliteedi parandamiseks. Analüüsida on vajalik hetkel kasutuses olevatele puidust viitadele paremini märgatava ja pikemaajalisema alternatiivse lahenduse leidmist.

Tabel 3. Pärnu-Viljandi külastusala külastuskeskustes perioodil 2020-2029 planeeritud tegevused.

Külastuskeskus	Maa- omand/ -haldaja	Kaitseala, vöönd	Tegevuste kirjeldus	Tööde teostamise aeg	
				2020- 2022	2023- 2029
Soomaa rahvuspargi külastuskeskus	RMK	Soomaa rp, Soomaa pv			
			Külastuskeskuse hoonete hooldus- ja remonttööd	X	X
			Külastuskeskuse ekspositsiooni väljatöötamine ja loomine	X	
			Külastuskeskuse juures karavanide parkimisvõimaluste analüüs (koostöös rahvuspargi ettevõtjatega), vajadusel vastavate tingimuste loomine, parkla laiendamine.	X	
			Ekspositsiooni ja tegeluspunktide rajamine õuealale ja kodurajale, väliõppeklassi väljaarendamine, lasteala rajamine	X	X
Kabli külastuskeskus	RMK	Kabli lka, Kabli looduskeskuse pv			
			Külastuskeskuse hoonete hooldus- ja remonttööd	X	X
			Juurdepääsutee ja parkla rekonstrueerimine, laiendamine, lisaparkimisvõimaluste loomine	X	X
			Majandushoone ehitamine olemasoleva prügimaja ja puukuuri asemel.	X	
			Õueala väliekspositsiooni ja tegelusala kontseptsiooni väljatöötamine („Helisev meri ja mets“, metsanduslik pärandkultuur) ja vajaliku rajamine.	X	X

7. Hooldus ja rekonstrueerimine

Külastusobjektidel viiakse regulaarselt läbi hooldustegevust vastavalt hooldusplaanile, vajadusel tehakse taristu remonttöid. Külastusobjektide hooldus on aastaringne ja hooldussagedus objektiti erinev, tulenevalt objekti külastusmahust, iseloomust, asukohast jms teguritest. Hoolduse planeerimise aluseks on erinevad seired ja uuringud. Alates 2005. aastast on käivitatud külastusala objektide korrasoleku seire, mille analüüs on üheks aluseks tegeliku hoolduse sagedusvajaduse määramisel. Hooldusmahu vajadust aitavad planeerida ka külastusala külastajate hulgas perioodiliselt läbiviidavatest külastajauuringutest saadav teave ning külastusmahu seirest saadav informatsioon. Külastusobjektide hooldamiseks ja ressursi optimeerimiseks on moodustatud hooldusringid objektidest, mis on sarnase iseloomuga, asuvad lähestikku ja moodustavad piirkondlikke kogumeid.

RMK külastuskorraldusosakonna poolt propageeritava säästliku looduskasutuse põhimõtteid järgiv üldine reegel on, et paigaldatud prügikastide hulk on võimalikult väike ja jäätmete tekitaja viib jäätmed kas kogumiskohta või kodusesse prügikasti. Hoolduse käigus kogutakse külastusobjektidelt jäätmed ja kui on olemas ka prügikast, siis tühjendatakse see ning kogutud jäätmed transporditakse lähimasse RMK jäätmekogumispunkti. Külastusobjektidelt jäätmete koristamine, jäätmete sorteerimine ja äravedu toimub tingimustel, mis on kooskõlas kohalike omavalitsuste jäätmekorraldusega.

Lökkekohtade lõkkepuudega varustamine toimub reeglina objektide hoolduse käigus. Iga konkreetse külastusobjekti aastase vajamineva puude koguse hindamise aluseks on hooldajate, loodusvahtide, külastusala juhtide ja piirkonna juhatajate poolt läbiviidud looduhoiuobjekti seiretulemused.

Hooldustööde kvaliteetseks teostamiseks teevad hooldajad töid vastavalt juhendile, kus lisaks tavapärasele objekti korrasolekule on tähelepanu pööratud ka maastiku seisundi jälgimisele ja objekti vastavusele külastusobjektide kompleksusele.

Külastusobjektide rekonstrueerimistöid teostatakse vastavalt objekti vajadusele järgides erinevatest seadustest tulenevaid tegevuste, lubade ja kooskõlastuste kohustusi. Ressursi kokkuhoiuks ja külastusobjekti ühtlase hea taseme saavutamiseks on rekonstrueerimise põhimõtteks, et taristu kasutamise seisukohalt olulisemate elementide vananemisel rekonstrueeritakse võimalusel kogu külastusobjekt tervikuna.

Tagamaks külastusobjektide pikaajalisus ja hea seisukord on prioriteene rekonstrueerimisel leida ja rakendada pikemealisemaid ning püsivamaid lahendusi. Samuti arvestatakse taristu rekonstrueerimisel võimalusel universaalse disaini põhimõtetega, et tagada võimalikult paljudele erinevate vajadustega külastajatele võimalus külastusobjekte kasutada.

Tabelis 4 on esitatud Pärnu-Viljandi külastusala külastusobjektide nimistu, prioriteetsus (Prioriteetuse hinnangu seletused leitavad *Lisa 2 Pärnu-Viljandi külastusala külastusobjektide prioriteetsus*), maaomand, kaitsealadel paiknemine, arengusuunad ja planeeritud tegevused, nende teostamise aeg ning planeeritud rahastusallikad.

Pärnu-Viljandi külastusala võimaldab mitmekülgseid tegevusi looduses, nii rannapuhkust, looduse tundmaõppimist kui ka matkamist. Külastusala läbib ja seob väga paljusid külastusobjekte RMK matkatee Oandu-Ikla haru. Külastusala külastusmaht on tõusutrendis. Põhiline külastajagrupp on pere ja sõpradega 2-5 inimese seltskonnas liikuv külastaja. Jätkuvalt on populaarsed on nii mere kui ka järvedeäärsed lõkkekohad ja telkimisalad, kuid nii külastajauuringu kui ka mahuseire andmetel on suurenemas just aktiivset looduspuhkust võimaldavate loodusradade külastatavus. Sellest tulenevalt on oluline 2020-2029 kava perioodil pöörata tähelepanu olemasolevate matkaradade jätkuvale korrashoiule ja kvaliteedi tõstmisele. Mereäärsete telkimisalade planeeringute uuendamine ja telkimisala külastajate matkavõimaluste loomine on samuti tegevused, mis tõstavad looduses puhkamise kvaliteeti ja aitavad parandada loodusteadlikkust. Külastuskeskuste atraktiivsuse tõstmine, keskuste ekspositsioonide ja õuealade arendamine aitab suurendada teavitatute hulka ja parandada teavitamise kvaliteeti ning loob lisavõimalusi erinevatele sihtrühmadele. Järjest enam liigub külastusalal, eriti Soomaa rahvusparkis, väliskülastajat. Külastusalal liikumiseks kasutatakse küll jätkuvalt kõige enam sõiduautot, kuid suureneb haagissuvilate hulk, mis seab erilise tähelepanu alla ka parklate suuruse, korrashoiu tegevused ning parkimisskeemide ja -juhendite paigaldamise vajaduse. Väliskülastajate hulga jätkuv suurenemine seab olulisele kohale mitmekeelsete käitumisjuhiste ja teabematerjalide vajaduse nii külastuskeskustes kui ka külastusobjektidel looduses. Teavitamiskvaliteedi tõstmisele aitab kaasa Soomaa rahvusparki „väravate“ märgistamine põhiliikumisteedel. Kuna suur osa Pärnu-Viljandi külastusobjektidest asuvad kaitsealadel, siis on oluline, et külastusobjektidel oleks esitatud koha eripära arvestades kõige asjakohasem teave, vältides infoga üle küllastumist, samas tagades kaitseväärtuste säilimine ja kvaliteetne tutvustamine. Soomaa rahvusparki külastustaristu on olnud käesoleval kavaperioodil kaetud mitmete EU lisafinantseeringutega, mistõttu on Sakala ja Pärnumaa puhkealade taristu kvaliteedi tõstmine ja külastusala taristu taseme ühtlustamine järgmise kavaperioodi üks eesmärkidest.

Tabel 4. Pärnu-Viljandi külastusala külastusobjektidel perioodil 2020-2029 planeeritud tegevused.

Külastusobjekt	Priori- teetsus	Maa- omand/ -haldaja	Kaitseala, vöönd	Arengusuunad	Tegevus	Tegevuse kirjeldus	Tööde teostamise aeg		Planeeritud rahastusallikas
							2020- 2022	2023- 2029	RMK, EU vm
Soomaa rahvuspark									
RMK matkatee Oandu-Aegviidu- Ikla/Hüpassaare- Kopra tare	1	RMK, eramaa, KOV		Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Suunaviitade ja märgiste uuendamine, peatuskohtade jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Riisa õpperada	1	RMK	Soomaa pv	Taristu kvaliteedi säilitamine Erivajadustega külastajatele taristu arendamine	Projekteerimine	Laia rajaosa rekonstrueerimine		x	RMK, EU
					Taristu rekonstrueerimine	Laia rajaosa rekonstrueerimine		x	RMK, EU
					Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Hüpassaare õpperada	1	RMK	Soomaa pv, Kuresoo skv	Taristu kvaliteedi tõstmine	Projekteerimine	Raja rekonstrueerimine		x	RMK, EU
					Taristu rekonstrueerimine	Raja rekonstrueerimine		x	RMK, EU
					Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Hüpassaare lõkkekoht	2	RMK	Soomaa pv	Taristu kvaliteedi säilitamine Maastikukaitseliste meetmete rakendamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Lõkkekoha ja piirete jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Ingatsi õpperada	1	RMK, eramaa	Raudna skv, Kuresoo skv, Soomaa pv	Taristu kvaliteedi säilitamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
					Teavitamine	Raja infotahvlite uuendamine	x		RMK

Koprarada	1	RMK	Tõramaa skv	Taristu kvaliteedi säilitamine Erivajadustega külastajatele taristu arendamine	Projekteerimine	Laia rajaosa rekonstrueerimine		x	RMK, EU
					Taristu rekonstrueerimine	Laia rajaosa rekonstrueerimine		x	RMK, EU
					Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu (laudtee ja purded) jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Kõrtsi-Tõramaa lõkkekoht	1	RMK	Soomaa pv	Taristu kvaliteedi tõstmine Objekti kasutuse muutmine, soodustada pigem lühemat peatumist	Taristu lammutamine	Kämpingumajade likvideerimine amortiseerumisel		x	RMK
					Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Tõramaa puisniidu lõkkekoht	1	RMK	Soomaa pv	Taristu kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Vaatetorni ekspertiis	x		RMK
					Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Vaatetorni remonttööd, muu taristu hooldus	x	x	RMK
Meiekose tamme metsaonn	2	RMK	Raudna skv	Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Meiekose õpperada	2	RMK, eramaa	Raudna skv	Taristu kvaliteedi säilitamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
					Teavitamine	Info uuendamine	x		RMK
Meiekose randumissild	2	RMK	Raudna skv	Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Meiekose saarte lõkkekoht	2	RMK	Raudna skv	Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Öördi metsaonn	2	RMK	Öördi skv	Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Onni põranda laudise vahetus, muu taristu jooksev hooldus	x	x	RMK
Öördi õpperada	2	RMK	Öördi skv	Taristu kvaliteedi tõstmine Maastikukaitseliste meetmete rakendamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Projekteerimine	Kogu raja rekonstrueerimine		x	RMK, EU
					Taristu rekonstrueerimine	Kogu raja rekonstrueerimine		x	RMK, EU
					Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus, rajakatte uuendamine ja purrete remont	x	x	RMK
					Teavitamine	Infotahvli paigaldamine Öördi järve kaldale		x	RMK, EU
Läti lõkkekoht	2	RMK	Pääsma laane skv	Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Torni laudise vahetus, jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK

Oksa ait metsaonn	2	RMK	Soomaa pv	Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Oksa küün metsaonn	2	RMK	Soomaa pv	Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Oksa lõkkekoht	3	RMK	Soomaa pv	Taristu kvaliteedi säilitamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide koostamine, pärandkultuuri raja info lisamine		x	RMK
Karuskose metsavahi metsamaja	2	RMK	Raudna skv	Tegevuste mitmekesistamine Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Metsamaja katuse vahetus, jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
					Projekteerimine	Hoonete kompleksi rekonstrueerimine		x	RMK
					Taristu rekonstrueerimine	Hoonete kompleksi rekonstrueerimine		x	RMK
Ruunaraipe lõkkekoht	2	RMK	Ruunaraipe-Sauga skv	Taristu kvaliteedi tõstmine Maastikukaitseliste meetmete rakendamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Pinkide uuendamine, muu taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
						Jätkuv sissesõidu piiramine	x		RMK
Pertlimetsa lõkkekoht	2	RMK	Kikepera lka, Kikepera pv	Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Muinasküla lõkkekoht	2	RMK	Raudna skv	Taristu kvaliteedi tõstmine Tegevuste mitmekesistamine Õõbimist võimaldava taristu rajamine	Taristu lammutamine	Soohotelli ja Vala lammutamine	x	x	RMK
					Taristu rekonstrueerimine	Suveköögi rajamine (EKA koostöö)	x		RMK
					Taristu rekonstrueerimine	Tõramaa jõe silla rajamine		x	RMK
					Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Lemmjõe keelemetsa õpperada	3	RMK	Lemmjõe keele skv	Taristu kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Lõkkekohas käimla vahetus, muu taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Kuusekäära randumissild	3	RMK, eramaa	Soomaa pv	Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Mulgi heinamaa lõkkekoht	3	RMK	Mulgi skv	Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Kuuraniidu õpperada	3	RMK	Soomaa pv, Sandra skv	Taristu kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Laudraja ja vaateplatvormi uuendamine, taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Pärna metsaonn	3	RMK	Soomaa pv	Taristu kvaliteedi tõstmine Tegevuste mitmekesistamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Hoone säilitamine, metsaonnina avalikku kasutusse võtmine. Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK

Kirbu puhkekoht	3	RMK	Raudna skv	Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Toonoja metsaonn	4	RMK	Kuresoo skv	Hoonete säilitamine, avalikuks kasutuseks ettevalmistamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Hoone säilitamine, jooksev hooldus	x	x	RMK
Lemmjõe metsaonn	5	RMK	Soomaa pv	Hoonete säilitamine, avalikuks kasutuseks ettevalmistamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Hoone säilitamine, jooksev hooldus	x	x	RMK
Külastusobjekt	Priori- teetsus	Maa- omand/ -haldaja	Kaitseala, vöönd	Arengusuunad	Tegevus	Tegevuse kirjeldus	Tööde teostamise aeg		Planeeritud rahastusallikas
							2020- 2022	2023- 2029	RMK, EU vm
Pärnumaa puhkeala									
RMK matkatee Oandu-Aegviidu-Ikla/Kopra tare-Ikla	1	RMK, eramaa, KOV		Taristu kvaliteedi säilitamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Teavitamine	Jahinduse, kalanduse teema kajastamine sobilikes peatuskohtades, infotahvlite uuendamine		x	RMK
					Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Raja viidastuse korrastamine, peatuskohtade jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Rannametsa-Tolkuse looduse õpperada	1	RMK	Lütemaa lka, Luidete skv, Maasikaraba skv	Taristu kvaliteedi tõstmine Maastikukaitseliste meetmete rakendamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine Loodusharidusliku suuna arendamine	Projekteerimine	Raja projekteerimine, invavõimaluste kaardistamine, peatuskohtade projekteerimine, rabade taastamise teema rajalõigu lisamine	x		RMK/EU
					Taristu rekonstrueerimine	Raja rekonstrueerimine, laudteeosa uuendamine, rajale kogunemispunktide laiendite ja istepinkide lisamine, rabade taastamist tutvustava rajalõigu ehitus	x		RMK/EU
						Vaatetorni rekonstrueerimine		x	RMK/EU
					Teavitamine	Uuendatud sisuga infomaterjalide koostamine, lisades loodusväärtuste teemale infot rabade taastamise ja maastiku koormustaluvuse kohta	x		RMK
					Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Raja ja vaadetorni jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Töötusemäe lõkkekoht	3	RMK	Lütemaa lka, Luidete skv	Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Krapi telkimisala	1	RMK		Ala planeeringu uuendamine Tegevuste mitmekesistamine Teiste objektidega sidumine Taristu kvaliteedi tõstmine Maastikukaitseliste meetmete rakendamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Projekteerimine	Telkimisala tsoneerimine kasutajagruppide järgi- päevapuhkaja, ööbiv külastaja, rahulik ala.	x		RMK

					Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont, viidastuse ja piirete uuendamine	x	x	RMK
					Teavitamine	Lisandväärtuse loomine - loodusliikumisraja loomine, mis ühendab Lemme ja Krapa telkimisalad. Infomaterjalide koostamine		x	RMK
Kabli looduse õpperada	1	RMK	Kabli lka, Looduskeskuse pv, Linnujaama skv	Taristu kvaliteedi säilitamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine Loodusharidusliku suuna arendamine Erivajadustega külastajatele taristu arendamine	Teavitamine	Info uuendamine, kvaliteedi tõstmine, iseseisvate ülesannete lisamine seljakotiprogrammi jaoks.	x		RMK
					Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Raja invaosa muutmine ringikujuliseks, taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Priivitsa lõkkekoht	1	RMK	Kabli lka, Looduskeskuse pv	Taristu kvaliteedi tõstmine Õõbimist võimaldava taristu rajamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine Loodusharidusliku suuna arendamine	Teavitamine	Palgiparvetuse, kade ja jõe elustiku info lisamine (ka külastuskeskuse programmi tarbeks).		x	RMK
					Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
					Taristu lammutamine	Laste mänguväljaku lammutamine amortiseerumisel		x	RMK
					Taristu rajamine	Matkateeliste tarbeks laavu tüüpi katusealuse rajamine		x	RMK
Lemme telkimisala	1	RMK		Taristu kvaliteedi tõstmine Teavitamise kvaliteedi tõstmine Tegevuste mitmekesistamine Teiste objektidega sidumine	Projekteerimine	Käimlate projekteerimine	x		RMK
					Taristu rekonstrueerimine	Käimlate rekonstrueerimine	x		RMK
					Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Olmehoone remont, muu taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
						Laudade, pinkide, lõkkealuste ja piirete uuendamine	x	x	RMK
					Teavitamine	Passiivse pärandkultuuriteemalise „infopunkti“ kujundamine väravamajja		x	RMK
						Lisandväärtuse loomine - loodusliikumisraja loomine, mis ühendab Lemme ja Krapa telkimisalad. Infomaterjalide koostamine		x	RMK
Rae järve telkimisala	1	RMK		Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont. Laste mänguväljaku uuendamine, ujumisvõimaluse parem ja kestvama lahenduse loomine	x	x	RMK

Rae järve matkarada	2	RMK	Taristu kvaliteedi tõstmine Ööbimist võimaldava taristu rajamine Maastikukaitsete meetmete rakendamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine Loodusharidusliku suuna arendamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Matkaraja ringikujulise osa varustamine suunavate märkide ja infotahvlitega. Vaateplatvormi ja ripsildade remont ja uuendamine. Raja katete ja piirete uuendamine. Muu taristu jooksev hooldus ja remont.	x	x	RMK
				Projekteerimine	Peatuskoha projekteerimine		x	RMK
				Taristu rajamine	Peatuskoha (laavu-tüüpi ööbimiskoha) rajamine matkaraja lõunapoolsele osale matkateeliste tarbeks		x	RMK
				Teavitamine	Telkimisala ja matkaraja infotahvlite uuendamine. Metsamajandusliku teema lisamine uuele osale.	x	x	RMK
Kilingi-Nõmme lõkkekoht	2	RMK	Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Kilingi-Nõmme metsarada	2	RMK, KOV	Taristu kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
				Taristu lammutamine	Amortiseerumisel likvideerida väike raja osa - trepid ja sild.		x	RMK
				Teavitamine	Olemasolevate infotahvlite uuendamine, vajadusel uute koostamine		x	RMK
Kilingi-Nõmme metsamaja	2	RMK	Taristu kvaliteedi tõstmine	Projekteerimine	Rekonstrueerimisprojekt		x	RMK
				Taristu rekonstrueerimine	Hoone rekonstrueerimine.		x	RMK
				Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Matsiranna telkimisala	2	RMK, KOV	Taristu kvaliteedi tõstmine Parkimisvõimaluste parandamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont. Parkimistaskute rajamine	x	x	RMK
				Teavitamine	Ala skeemi koostamine, lõkkekohtade varustamine asjakohase infoga	x		RMK
Tammiste metsarada	2	RMK	Taristu kvaliteedi tõstmine Erivajadustega külastajatele taristu arendamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine Loodusharidusliku suuna arendamine	Projekteerimine	Puhkekoha rekonstrueerimine invakasutatavaks		x	RMK
				Taristu rekonstrueerimine	Puhkekoha rekonstrueerimine invakasutatavaks.		x	RMK
					Matkaraja ja lõkkekoha taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	

					Teavitamine	Looduses olevate Infomaterjalide vähendamine, asendamine QR-koodidega	x		RMK
Kopra lõkkekoht	2	RMK		Taristu kvaliteedi säilitamine Õõbimist võimaldava taristu rajamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine Taristu	Taristu jooksev hooldus ja remont. Laavu paigaldamine	x	x	RMK
					Teavitamine	Jahindusalase info lisamine		x	RMK
Nigula raba õpperada	2	RMK	Nigula lka, Nigula skv	Taristu kvaliteedi tõstmine Teavitamise kvaliteedi tõstmine Loodusharidusliku suuna arendamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Käimla uuendamine. Vajadusel raja remonttööd. Infopaviljoni uuendamine. Muu taristu jooksev hooldus ja remont.	x	x	RMK
					Teavitamine	Infopaviljoni teabega varustamine		x	RMK
Laiksaare loodusrada	2	RMK		Taristu kvaliteedi tõstmine Teavitamise kvaliteedi tõstmine Loodusharidusliku suuna arendamine	Projekteerimine	Raja projekteerimine	x		RMK
					Taristu rekonstrueerimine	Raja rekonstrueerimine, käimla rekonstrueerimine	x	x	RMK
					Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont.	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine, metsamajanduse teema lisamine		x	RMK
Laiksaare metsaonn	2	RMK		Taristu kvaliteedi tõstmine Teiste objektidega sidumine Teavitamise kvaliteedi tõstmine Loodusharidusliku suuna arendamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont. Onni õuealale telkimisvõimaluse loomine.	x	x	RMK
					Teavitamine	Uuluniidu metsaonniga sidumine, vastava info koostamine		x	RMK
Pikla ranniku vaatlusplatvorm	3	RMK	Luitemaa lka, Pikla skv	Taristu kvaliteedi säilitamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Teavitamine	Lisada infot linnustiku kohta	x		RMK
					Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Pikla tiikide linnuvaatlustorn	3	RMK	Luitemaa lka, Pikla skv	Taristu kvaliteedi säilitamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Teavitamine	Lisada infot linnustiku kohta	x		RMK
					Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont.	x	x	RMK
Kolga looduse õpperada	3	RMK, KOV	Kolga lka, Kolga skv	Taristu kvaliteedi tõstmine Külastuse suunamine kasutuse piiramine või vähendamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine Loodusharidusliku suuna arendamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Lõkkekoha taristu uuendamine, raja viidastuse korrastamine, pikema rajaosa likvideerimine. Taristu jooksev hooldus ja remont.	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine		x	RMK

Ikla puhkekoht	3	Riigikaitse- maa		Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Soontagana telkimisala	3	RMK, KOV	Avaste lka, Avaste soo skv	Taristu kvaliteedi tõstmine Teavitamise kvaliteedi tõstmine Juurdepääsu parandamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Juurdepääsusilla uuendamine, telkimisala ja metsaonni taristu remonttööd, juurdepääsutee korrastamine koostöös KOV-ga. Taristu jooksev hooldus ja remont.	x	x	RMK
					Taristu lammutamine	Torni lammutamine amortiseerumisel		x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine	x		RMK
Uuluniidu metsaonn	3	RMK		Taristu kvaliteedi säilitamine Õõbimist võimaldava taristu rajamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Onni remont, viidastamine ja kasutuselevõtmine matkateelistele lisaõõbimisena. Taristu jooksev hooldus ja remont.	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide koostamine		x	RMK
Luiga metsaonn	4	RMK		Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Katku lõkkekoht	4	RMK	Kikepera lka, Kikepera pv	Taristu kvaliteedi säilitamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine	x		RMK
Kaubaru metsaonn	4	RMK, eramaa	Nigula lka, Kolbergi skv	Taristu kvaliteedi säilitamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine	x		RMK
Nedrema puisniidu lõkkekoht	4	RMK	Nedrema lka, Nedrema skv	Taristu kvaliteedi tõstmine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont. Lõkkekoha uuendamine.	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine	x		RMK
Sandra matkarada ja metsaonn	4	RMK	Sookuninga lka, Sandre skv, Rongu skv	Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine	x		RMK
Mõtusemaja metsaonn	5	RMK	Sookuninga lka, Sookuninga skv	Taristu kvaliteedi säilitamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
					Teavitamine	Info uuendamine	x		RMK
Arumetsa väike rändrahn ja Aruoja rändrahn	5	RMK	LK üksikobjektid	Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Tagada juurdepääs, purrete remont. Taristu jooksev hooldus ja remont.	x	x	RMK
Valgeranna puhkekoht	5	RMK		Taristu kvaliteedi säilitamine Objekti üle andmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Võimalusel anda majandamine üle. Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK

Külastusobjekt	Piori- teetsus	Maa- omand/ -haldaja	Kaitseala, vöönd	Arengusuunad	Tegevus	Tegevuse kirjeldus	Tööde teostamise aeg		Planeeritud rahastusallikas
							2020- 2022	2023- 2029	RMK, EU vm
Sakala puhkeala									
RMK matkatee Oandu-Aegviidu- Ikla / Lelle - Luite	1	RMK, eramaa,KO V		Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Viitade, märgistuse uuendamine, niitmine. Muu taristu jooksev hooldus ja remont.	x	x	RMK
Lõhavere linnus	1	RMK		Taristu kvaliteedi säilitamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Teavitamine	Infomaterjalide koostamine	x		RMK
					Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Treppide jm taristu remont ja hooldustöö	x	x	RMK
Lõhavere lõkkekohad	1	RMK		Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Mukri loodusrada	1	RMK	Mukri lka, Mukri pv	Taristu kvaliteedi säilitamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Teavitamine	Infomaterjalide koostamine, parkimise viida paigaldamine	x		RMK
					Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont, infotahvlite aluste uuendamine	x	x	RMK
Mukri lõkkekoht	2	RMK		Taristu kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont, katusealuse uuendamine	x	x	RMK
Saeveski metsaonn	1	RMK	Saariõe mka, Tagametsa skv	Taristu kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Kellissaare lõkkekoht	2	RMK		Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont		x	RMK
Sinialliku matkarada ja lõkkekoht	2	RMK, eramaa	Loodi lp, Sinialliku skv, Loodi pv	Taristu kvaliteedi säilitamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont, treppide ja uuendamine, katustega pink-laudade uuendamine	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine	x		RMK
Koorküla Valgjärve lõkkekohad	2	RMK	Koorküla lka, Kadastiku skv	Taristu kvaliteedi säilitamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont, katusega pink-laua uuendamine	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine	x		RMK
Ruhijärve lõkkekohad	2	RMK		Taristu kvaliteedi säilitamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Käimla, katusega pinklaua ja lõkkekoha uuendamine, ujumissilla remont. Muu taristu jooksev hooldus ja remont.	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine		x	RMK
Parika väikejärve õpperada	2	RMK	Parika lka, Parika skv	Taristu kvaliteedi tõstmine Maastikukaitseliste meetmete rakendamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine Loodusharidusliku suuna arendamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont, hakkepuiduraja uuendamine.	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine, kaitseala info lisamine	x		RMK

Sakala tee matkarada	2	RMK, eramaa	Navesti mka, Navesti pv, Saarjõe mka, Tagametsa skv, Pärassaare- Nõmmita skv	Taristu kvaliteedi tõstmine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont, Maltsaare pink-laua uuendamine, purrete remont	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine		x	RMK
Luite lõkkekoht	2	RMK	Navesti mka, Navesti pv	Taristu kvaliteedi tõstmine Maastikukaitseliste meetmete rakendamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont, käimla-puukuuri uuendamine	x	x	RMK
Loodi põrguoru matkarada	2	RMK, eramaa	Loodi lp, Loodi pv, Paistu ürgoru skv	Taristu kvaliteedi säilitamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont.	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine	x		RMK
Loodi paisjärve lõkkekohad	2	eramaa	Loodi lp, Loodi pv, Paistu ürgoru skv	Taristu kvaliteedi säilitamine tegevuste mitmekesistamine Koostöö arendamine maaomaniku ja KOV-ga	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont, pink- laua, puude varjualuse, DC uuendamine	x	x	RMK
Õisu matkarada	2	reformimata maa/ RMKle	Õisu mka, Õisu jõeoru skv	Taristu kvaliteedi tõstmine Maastikukaitseliste meetmete rakendamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Projekteerimine	Raja rekonstrueerimine		x	RMK, EU
					Taristu rekonstrueerimine	Raja taristu rekonstrueerimine		x	RMK, EU
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine	x		RMK
Kabelimäe lõkkekoht	2	RMK	Saarjõe mka, Tagametsa skv, Pärassaare- Nõmmita skv	Taristu kvaliteedi tõstmine Maastikukaitseliste meetmete rakendamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
					Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Maastiku kaitseks piirete (maakivid) paigaldamine		x	RMK
Tillniidu lõkkekoht	2	RMK		Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Teringi õpperada	2	RMK	Teringi mka, Teringi skv	Taristu kvaliteedi tõstmine Teavitamise kvaliteedi tõstmine Loodusharidusliku suuna arendamine	Taristu rekonstrueerimine	Raja rekonstrueerimine	x		RMK, EU
					Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine	x		RMK
Teringi lõkkekoht	2	RMK		Taristu kvaliteedi tõstmine	Taristu rekonstrueerimine	Taristu rekonstrueerimine	x		RMK, EU
					Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Parika järve vaatetorn	2	RMK	Parika lka, Parika skv	Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Heimtali õpperada	2	RMK	Loodi lp, Loodi Heimtali skv, Loodi pv	Taristu kvaliteedi tõstmine Kasutuse piiramine või vähendamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Raja väiksema ringi likvideerimine, viidastuse uuendamine, infostendide uuendamine. Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK

					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine	x		RMK
Tüandre järve lõkkekoht	3	RMK	Tüandre lka, Kollaspalu pv	Taristu kvaliteedi tõstmine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Uue puukuuri rajamine parklasse, randumissilla uuendamine, muu taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine	x		RMK
Tüandre suurekivi lõkkekoht	3	RMK	Tüandre lka, Kollaspalu pv	Taristu kvaliteedi tõstmine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine	x		RMK
Vanapagana metsamaja	3	RMK	Saarjõe mka, Tõrvaugu pv, Vanapagana skv	Taristu kvaliteedi tõstmine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Projekteerimine	Hoone rekonstrueerimise projekteerimine		x	RMK
					Taristu rekonstrueerimine	Hoone rekonstrueerimine, evakuatsiooniteede rajamine		x	RMK
					Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine	x		RMK
Vanapagana õpperada	4	RMK	Saarjõe mka, Tõrvaugu pv	Taristu kvaliteedi tõstmine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Raja trassi muudatuste tähistamine, infotahvialuste uuendamine, raja taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine, kaitseala teksti lisamine	x		RMK
Tõrvaugu puhkekoht	4	RMK	Saarjõe mka, Tõrvaugu pv	Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
Saarjõe õpperada	3	RMK	Saarjõe mka, Tagametsa skv, Saarlõpe pv	Taristu kvaliteedi tõstmine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Purrete remont ja uuendamine, rajatrassi korrastamine, jooksev hooldustöö	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide koostamine	x		RMK
Metsavenna lõkkekoht	3	RMK	Saarjõe mka, Saarlõpe pv	Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine	x		RMK
Loodi lehisepuistu matkarada	3	RMK	Loodi lp, Loodi-Püstmäe skv	Taristu kvaliteedi säilitamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja käimla remont	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine		x	RMK
Lasajärve lõkkekoht	4	RMK		Taristu kvaliteedi tõstmine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont, uuendamine.	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine		x	RMK
Lilli loodusmaja õpperada	4	RMK, eramaa		Taristu kvaliteedi säilitamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont, viidastuse korrastamine	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine	x		RMK
Taagepera lõkkekoht	4	RMK		Taristu kvaliteedi säilitamine Koostöö arendamine külaseltsiga	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK

Taagepera matkarada	4	RMK, eramaa		Taristu kvaliteedi tõstmine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Raja ja kalmistu jooksev hooldus, raja trassi ja viidastuse korrastamine	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine	x		RMK
Rutu lõkkekoht	4	RMK	Rutu mka, Rutu skv	Taristu kvaliteedi säilitamine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine	x		RMK
Labidakivi lõkkekoht	4	RMK		Taristu kvaliteedi säilitamine Teavitamise kvaliteedi tõstmine	Taristu remont/uuendamine ja hooldamine	Taristu jooksev hooldus ja remont	x	x	RMK
					Teavitamine	Infomaterjalide uuendamine	x		RMK